

Zavod Republike Slovenije
za zaposlovanje

STROKOVNA IZHODIŠČA ZA LETO 2023

Ljubljana, november 2022

Kazalo

Uvod	1
1 Makroekonomske razmere	2
2 Registrirana brezposelnost.....	6
2.1 Prijave in odjave iz evidence brezposelnih.....	8
2.2 Strukturne značilnosti brezposelnosti	11
2.2.1 Struktura brezposelnih glede na starost.....	12
2.2.2 Brezposelnost nižje izobraženih	13
2.3 Dolgotrajna brezposelnost	16
3 Denarni prejemki brezposelnih oseb	19
4 Aktivna politika zaposlovanja	23
Zaključek.....	26
Viri.....	27
Priloge.....	28

Uvod

Če je pandemija covida v veliki meri krojila gospodarska gibanja in dogajanje na trgu dela v letih 2020 in 2021, smo v letu 2022 predvsem priča negotovosti, ki je povezana z razmerami na energetskih trgih in nadaljevanjem vojne v Ukrajini, težavah v dobavnih verigah ter z rastjo inflacije. Na trgu dela se pozitivna gibanja še naprej nadaljujejo: zaposlenost dosega rekordne vrednosti, število brezposelnih je bilo septembra najnižje od samostojnosti Slovenije. Zaradi pomanjkanja domače delovne sile je k rasti zaposlenosti veliko prispevalo zaposlovanje tujih delavcev. Povpraševanje delodajalcev se je v letošnjem letu še naprej krepilo, še zlasti v gostinstvu, gradbeništvu in predelovalnih dejavnostih, kjer se še naprej soočajo s pomanjkanjem delovne sile. Stopnja prostih delovnih mest, ki je kazalnik pomanjkanja delovne sile, je v drugem četrtletju letos dosegla najvišjo raven (3,1 %).

UMAR za leto 2023 predvideva umiritev gospodarske rasti in manjšo intenzivnost zaposlovanja. Jesenska napoved je bila pripravljena v razmerah velike negotovosti v mednarodnem okolju, napovedana gibanja bodo predvsem odvisna od poteka vojne v Ukrajini in razmer na energetskih trgih. UMAR ocenjuje, da so tveganja za gospodarsko aktivnost v veliki meri negativna in povezana z možnostmi popolne zaustavitve dobave ruskega plina evropskim državam ter posledično višjimi cenami energentov, prisotna pa so še tudi druga negativna tveganja na globalni ravni povezana s pandemičnimi razmerami, negativnimi vplivi podnebnih sprememb, večjimi motnjami v dobavnih verigah in inflacijo.

Negotovost se bo v naslednjem letu odrazila tudi na trgu dela. Ob morebitni zaostritvi razmer v gospodarstvu, bodo pomembni ukrepi, ki jih bo država pripravila za pomoč delodajalcem, npr. shema skrajšanega delovnega časa. Ne le gospodarske razmere, tudi težave z razpoložljivostjo delovne sile, bodo vplivale na rast zaposlenosti. Zaradi zmanjševanja obsega delovno sposobnega prebivalstva se bo nadaljevalo zaposlovanje tujih delavcev. Neskladja med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela ostajajo visoka. Število brezposelnih naj bi se po napovedih v naslednjem letu še nadalje znižalo, vendar veliko počasneje kot v zadnjih dveh letih, problematična pa ostaja struktura brezposelnih.

Posledice pandemije, energetske krize in mednarodnih spopadov kot tudi demografske spremembe (staranje in krčenje delovne sile, povečana mobilnost), tehnološki razvoj (robotizacija, avtomatizacija, digitalizacija z uporabo umetne inteligence, pojavljanje novih poklicev in kompetenc ter izginjanje drugih), podnebne in družbene spremembe (okoljske in ekonomske migracije, ozelenitev gospodarstva in pojav novih panog), bodo bistveno spremenili trg dela v naslednjih letih. Vedno več bo nestandardnih, novih oblik dela, osebe bodo v delovno aktivni dobi večkrat prehajale med različnimi statusi (iz izobraževanja na trg dela, iz brezposelnosti v zaposlitev oziroma med različnimi zaposlitvami), kar bo vplivalo na porast tveganj za socialno izključenost, revščino in družbeno neenakost.

Ključni izziv na trgu dela bo povečanje delovne aktivnosti ranljivih skupin, predvsem starejših, nižje izobraženih in dolgotrajno brezposelnih, kar zahteva celovit pristop in prilagoditev ukrepov posameznim ciljnim skupinam. Še naprej se bo morala povečevati participacija na trgu dela v starostnih skupinah 55 let in več in tudi pri mladih, kjer je podpovprečna. V Strokovni podlagi za določitev ciljev Slovenije za leto 2030 je navedeno, da bodo v tem desetletju potrebni različni ukrepi v podporo višanju stopnje delovne aktivnosti kot je zagotavljanje stabilnega in zadostnega obsega finančnih sredstev za izvajanje programov in ukrepov APZ, zvišanje deleža udeležbe odraslih v vseživljenjskem učenju s poudarkom na digitalnih kompetencah, preprečevanje dolgotrajne brezposelnosti in brezposelnosti starejših ipd. Pri tem velja poudariti, da mora biti vodilo za povečanje delovne aktivnosti, predvsem načelo vključujočega trga dela.

V programu evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji, prednostna naloga 6: *Znanja in spretnosti ter odzivni trg dela*, je zapisano »da bo posebno pozornost in prilagojene aktivnosti treba nameniti celotni skupini brezposelnih oseb, še zlasti pa dolgotrajno brezposelnim, starejšim in nižje

izobraženim, kot tudi iskalcem zaposlitve ter osebam, katerih zaposlitev oz. samozaposlitev je ogrožena, predvsem z vidika zagotavljanja ustreznih kompetenc za lažji prehod na trg delovne sile ter skrajševanje trajanja brezposelnosti. Predpogoj za učinkovitost ukrepov je ustvarjanje novih in kakovostnejših delovnih mest, za katere bo potrebno posebno pozornost nameniti tudi krepitvi digitalnih kompetenc, znanj za zeleni prehod in krožno gospodarstvo ter za družbeni razvoj nasploh kot tudi dodatnemu oblikovanju ukrepov za spodbujanje zaposlovanja mladih in dolgotrajno brezposelnih.

Zavod RS za zaposlovanje (v nadaljevanju ZRSZ) se je v zadnjih dveh letih uspešno prilagajal spremembam na trgu dela, ki jih je povzročila pandemija s prilagoditvijo poslovnih procesov ter organizacije dela. Tudi v prihodnosti bodo nenehno prilagajanje dela in globalne spremembe pomenile nove strateške in razvojne izzive za ZRSZ, izzive v smeri modernizacije storitvenega modela, vlaganje v nove tehnologije in znanja zaposlenih ter krepitev partnerstva in medsebojnega sodelovanja z deležniki na trgu dela. V Strategiji ZRSZ do leta 2025, ki je bila sprejeta 2021, so glavni cilji (1) Aktiviranje vsega razpoložljivega delovnega potenciala. (2) Razvoj in implementacija novega storitvenega modela, z razvojem digitalnega poslovanja, prilagoditvijo procesov in pripravo zaposlenih za prehod na nov storitveni model. (3) Krepitev sodelovanja in partnerstva z deležniki, ki so pomembni za uresničevanje strateških smernic ZRSZ ter (4) Povezovanje vseh razvojnih aktivnosti za usklajeno in kakovostno izvajanje strateških smernic ZRSZ, za dvig kakovosti storitev za brezposelne, iskalce zaposlitve in delodajalce.

V smeri uresničevanja glavnih ciljev Strategije ZRSZ bomo tudi v letu 2023 prednostno obravnavali osebe, ki so zaposljive z dodatno in poglobljeno intenzivno obravnavo, zastopali ranljive skupine brezposelnih oseb pri delodajalcih in ozaveščali delodajalce o zaposlitvenem potencialu starejših in ranljivih, sodelovali z vsemi deležniki na trgu dela za pokrivanje potreb v dejavnostih, kjer primanjkuje delovne sile, krepili sodelovanje s Centri za socialno delo pri svetovalni obravnavi posameznikov in vključevanju v socialno aktivacijo, sodelovali z deležniki pri razvoju ustreznih programov izobraževanja in usposabljanja za odrasle za premostitev primanjkljaja na trgu dela ter uvedli novo orodje za ujemanje ponudbe in povpraševanja na spletu in pri delu svetovalcev zaposlitve.

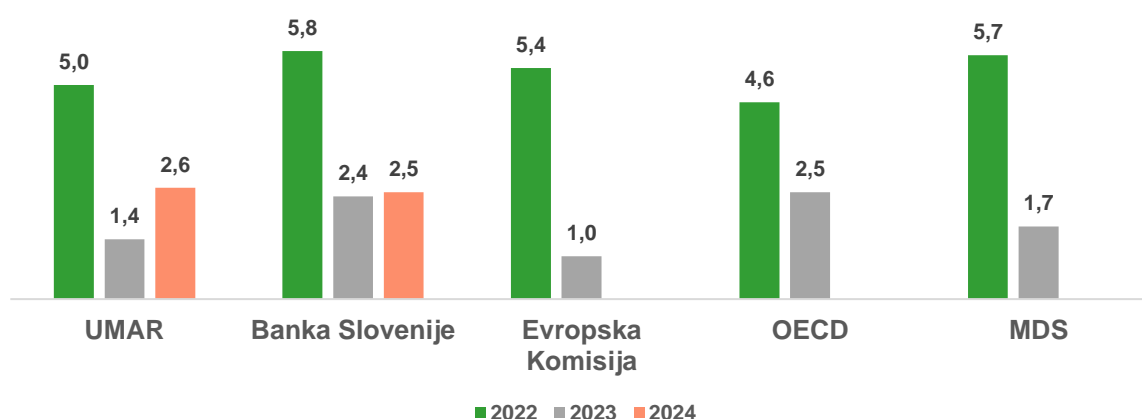
1 Makroekonomske razmere

Napovedi slovenskih in mednarodnih institucij glede gospodarske rasti so bile v letu 2022 pripravljene v razmerah velike negotovosti. Gospodarska aktivnost se bo v letu 2023 umirila, kar je posledica negotovih razmer, zlasti inflacije in preskrbe z energenti. Za letos se napovedi spremembe slovenskega realnega BDP gibljejo od 4,6 % do 5,8 %, v letu 2023 lahko pričakujemo rast v višini od 1,0 % do 2,5 %, v letu 2024 pa se bo nekoliko okrepila na okrog 2,5 %. Visoka raven delovne aktivnosti se odraža na nizki brezposelnosti, stopnja anketne brezposelnosti bo letos 4,2 %, stopnja registrirane brezposelnosti pa 5,8 %. V naslednjih dveh letih se bo brezposelnost še zmanjševala, anketna pod 4 %, registrirana pa se bo zniževala proti 5 %.

Po hitro spreminjajočih se razmerah v letih 2020 in 2021, ki jih je v veliki meri krojila pandemija covida, so se razmere v 2022 dodatno zapletle zaradi vojne v Ukrajini in posledično težavami na svetovnih trgih energije, hrane, surovin itd. Zaradi velike odvisnosti evropskih gospodarstev od ruskih energentov, se je gospodarska aktivnost začela ohlajati. UMAR-jeva Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2022 je trenutno najnovejša napoved s podrobnimi analizami in napovedmi za slovensko gospodarstvo. Septembra letos je UMAR znižal napovedi gospodarske rasti tako za Slovenijo kot za EU. V EU naj bi se BDP letos realno povečal za 3,2 % (pomladanska napoved je bila 3,4 %), v letu 2023 pa naj bi porasel za 0,5 % (pomladanska napoved je bila 2,7 %). Za Slovenijo UMAR napoveduje za letos rast

gospodarstva v višini 5,0 %, v letu 2023 rast 1,4 % in v 2024 rast v višini 2,6 %, kar pomeni, da se bo po dostopnih napovedih Slovenija izognila recesiji. V letu 2023 se bo gospodarska aktivnost umirila, zlasti v energetsko intenzivnih panogah, kot so npr. predelovalne dejavnosti, zaradi umirjanja mednarodne trgovine pa tudi v nekaterih storitvenih dejavnostih (npr. promet in skladiščenje). K nižji rasti gospodarstva bosta prispevali tudi nižja zasebna in investicijska potrošnja. Napovedi za države, s katerimi Slovenija gospodarsko največ sodeluje, so podobne kot za Slovenijo. Letos se bo gospodarska rast umirila v Nemčiji na 1,5 %, Franciji na 2,4 % in v Italiji na 3,4 %, medtem ko bo v Avstriji in na Hrvaškem višja, kot je bila v pomladanski napovedi. Za leto 2023 pa so napovedi gospodarske rasti za vse države popravljene navzdol, najvišja rast je napovedana za Hrvaško (1,5 %), za vse ostale pa v višini 0,5 % (Avstrija, Francija), v Italiji bo 0,4 %, v Nemčiji pa 0,0 %. V letu 2024 se bo gospodarska aktivnost ponovno okrečila, v vseh teh državah bo prek 1 %, na Hrvaškem pa 2,5 %.

Slika: Realna rast BDP v Sloveniji, v %, napovedi institucij

Viri:

Banka Slovenije: Napovedi makroekonomskih gibanj, junij 2022

Evropska komisija: European Economic Forecast, julij 2022

UMAR: Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2022, september 2022

MDS: World Economic Outlook: Countering the cost-of-living crisis, oktober 2022

OECD: OECD Economic Surveys, Slovenia 2022, julij 2022

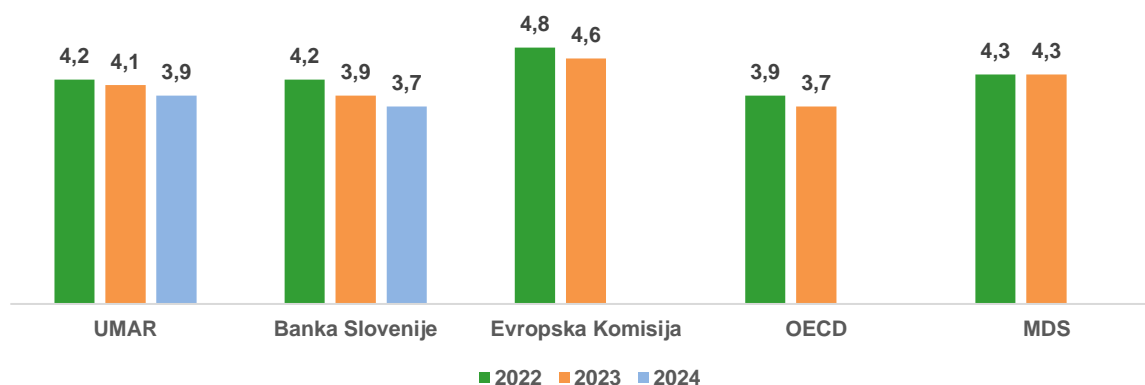
Število formalno delovno aktivnih se je po daljšem obdobju visoke rasti umirjalo že v letu 2019, v letu 2020 pa je pandemija vplivala na precejšen padec delovne aktivnosti, število zaposlenih pa je bilo v vseh mesecih od aprila naprej nižje kot v istem mesecu leta 2019. V letu 2021 je število delovno aktivnih začelo ponovno naraščati, v juniju je prvič preseгло mejo 900 tisoč in do konca leta 2021 poraslo na rekordnih 916.765, kar je 2,9 % več kot leto prej. Tudi v letu 2022 delovna aktivnost narašča, do junija je naraslo na 922.319, v juliju in avgustu pa se je sezonsko nekoliko znižalo in ob koncu avgusta je bilo v Sloveniji 921.583 delovno aktivnih.

Primerjava podatkov o delovno aktivnih po dejavnosti za letošnji in lanski avgust kaže, da se je zaposlenost v večini dejavnosti povečala, nižja je bila le v treh dejavnostih. Zmanjšala se je v kmetijstvu (-3,2 %), finančnih in zavarovalniških dejavnostih (-1,7 %) in tudi v dejavnosti javne uprave in obrambe (-0,4 %). V povprečju je bilo letos avgusta za 2,2 % več delovno aktivnih kot lani avgusta, nadpovprečno pa je zaposlenost porasla v desetih dejavnostih. Izstopa gradbeništvo (+8,0 %), sledijo informacijske in komunikacijske dejavnosti (+4,9 %) in dejavnost gospodinjstev za zaposlenim osebjem (+4,1 %), ki pa je tudi najmanjša dejavnost po številu zaposlenih (745 oseb v avgustu letos). Med večjimi dejavnostmi

je nadpovprečno porasla tudi delovna aktivnost v predelovalnih dejavnostih (+2,3 %), v dejavnosti trgovine pa podpovprečno, za 0,9 %.

Ob izrazitem pomanjkanju delovne sile na domačem trgu dela se povečuje zaposlovanje tujih državljanov. Ker primanjkuje zlasti kadra v slabše plačanih poklicih oz. dejavnostih, se zaposlujejo predvsem državljani s področja bivše SFRJ in drugih držav, ki so gospodarsko manj razvite kot Slovenija. SURS podatke o delovno aktivnih tujcih objavlja za dve skupini, za državljane EU in državljane drugih držav, v te podatke pa niso vključeni kmetje. V avgustu letos je bilo med delovno aktivnimi 122.933 tujih državljanov (brez kmetov), predstavljali so 13,3 % vseh delovno aktivnih. Največ jih je bilo iz tretjih držav (105.871 oz. 11,5 %), iz držav članic EU jih je bilo pa 17.062 (1,9 %). Večina jih prihaja iz bližnjih držav (Bosna in Hercegovina, Kosovo, Srbija, Hrvaška, Severna Makedonija). Med dejavnostmi z največ tuje delovne sile izstopa gradbeništvo (46,8 %), več kot 10 % delež pa je bil avgusta še v dejavnosti prometa in skladiščenja (31,8 %), drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (25,6 %), gostinstvu (18,4 %), predelovalnih dejavnostih (15,4 %) in dejavnosti poslovanja z nepremičninami (13,4 %).

Slika: Stopnja anketne brezposelnosti, v %

Viri:

UMAR: Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2022, september 2022

Banka Slovenije: Napovedi makroekonomskih gibanj, junij 2022

Evropska komisija: European Economic Forecast, julij 2022

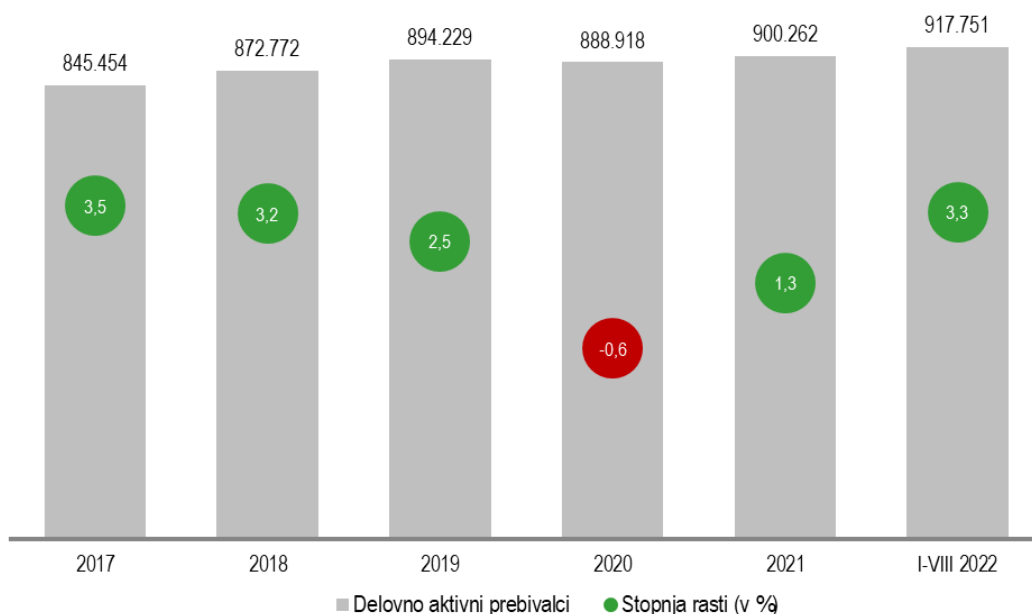
OECD: OECD Economic Surveys, Slovenia 2022, julij 2022

MDS: World Economic Outlook: Countering the cost-of-living crisis, oktober 2022

UMAR v jesenski napovedi za letos napoveduje 921,5 tisoč formalno delovno aktivnih, za leti 2023 in 2024 pa napoveduje 0,7 % letno rast delovne aktivnosti; v letu 2024 naj bi jih bilo v povprečju 935 tisoč. Sočasno z rastjo delovne aktivnosti se zmanjšuje število brezposelnih. V letošnjih devetih mesecih je bilo v povprečju registriranih 57.918 brezposelnih, UMAR za letos napoveduje povprečno brezposelnost v višini 57,1 tisoč, v letu 2023 naj bi se zmanjšala na 54,4 tisoč, v 2024 pa naj bi bilo v povprečju brezposelnih 52,8 tisoč oseb. Stopnja registrirane brezposelnosti naj bi bila letos 5,8 %, v letu 2023 naj bi se zmanjšala na 5,5 %, v letu 2024 pa na 5,3 %. UMAR tudi pričakuje, da se bodo poglobljale težave z razpoložljivostjo delovne sile; v prvem polletju je zaposlovanje tujih državljanov prispevalo že 56 % k skupnemu porastu števila delovno aktivnih.

Stopnja anketne brezposelnosti se je lani znižala na 4,7 %, za letos UMAR pričakuje stopnjo v višini 4,2 %, v naslednjem letu naj bi se znižala na 4,1 %, v 2023 pa na 3,9 %. Podobne so tudi napovedi Banke Slovenije, v letošnjem letu pričakujejo 4,2 % stopnjo anketne brezposelnosti, za naslednji leti pa še nekoliko nižji kot UMAR, 3,9 % in 3,7 %.

Slika: Delovno aktivno prebivalstvo, število in stopnja rasti, Slovenija

Vir: SURS

V Napovedniku zaposlovanja, ki ga dvakrat letno izvaja ZRSZ, so delodajalci za drugo polovico leta 2022 napovedali rast zaposlenosti za 3,2 %. Najbolj spodbudne so bile napovedi v gradbeništvu, drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, drugih dejavnostih in v gostinstvu. Zmanjšanje so napovedali le delodajalci iz rudarstva. Raziskovanje je bilo izvedeno v aprilu in maju, v vzorec pa so bili zajeti delodajalci z 10 in več zaposlenimi. Nekaj več kot polovica delodajalcev za letošnje drugo polletje ne pričakuje sprememb v povpraševanju po njihovih izdelkih oz. storitvah, tretjina jih pričakuje porast, manj kot 10 % pa pričakuje padec (6 % delodajalcev ni odgovorilo). Najbolj so bili optimistični delodajalci iz gostinstva (55 %), kar je predvsem posledica sproščanja omejitev poslovanja v tej dejavnosti. Več kot 40 % delodajalcev je optimističnih še v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih, drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, zdravstvu in socialnem varstvu in v kulturnih, razvedrilnih in rekreacijskih dejavnostih. Najbolj pesimistični glede poslovanja so bili delodajalci v dejavnosti trgovine (10 %), predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu. V zadnjih letih narašča delež delodajalcev, ki ima težave pri zaposlovanju. Več kot polovica delodajalcev (54 %) se je srečevalo s pomanjkanjem ustreznega kadra, največkrat z vozniki težkih tovornjakov, zidarji, delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, varilci, prodajalci, natarjarji in čistilci. Delodajalci so najpogosteje ocenjevali, da je pomanjkanje v največji meri posledica dejstva, da kadra na trgu dela ni, tak odgovor je izbralo 7 izmed 10 delodajalcev s težavami pri iskanju kadra.

2 Registrirana brezposelnost

Gospodarska aktivnost se je po pandemiji covida ponovno okrepila, a v prihajajočem obdobju lahko zaradi politično-gospodarskih razmer pričakujemo umiritev gospodarske aktivnosti. Zaradi nižje brezposelnosti se obeta tudi manj odjav brezposelnih oseb zaradi zaposlitve. **Nižanje števila registriranih brezposelnih oseb je pričakovati tudi v prihodnjem letu, a se bo upadanje registrirane brezposelnosti znatno upočasnilo.** Po napovedih bodo v prihodnjih letih demografske spremembe vse bolj vplivale na trg dela, pomanjkanje domače delovne sile bo povečevalo pritisk na zaposlovanje tujih delavcev.

Razglasitev pandemije covida v marcu 2020 in uvedba strogih ukrepov za zaježitev širjenja koronavirusa, sta vplivala na skokovit porast registrirane brezposelnosti, s čemer je bil prekinjen večletni ugoden trend njenega upadanja. Blažilni ukrepi in posledična krepitev gospodarske aktivnosti, so vplivali na nižje število prehodov v brezposelnost in posledično na ponovno upadanje registrirane brezposelnosti v letu 2021, kar se je nadaljevalo v letošnjem letu. Tako je bilo konec septembra 2022 registriranih 52.043 brezposelnih oseb, kar je za 13.926 oseb oz. 21,1 % manj kot septembra 2021 in je najnižje po letu 2008 (in obenem najnižje v zgodovini samostojne Slovenije). Povprečno število registriranih brezposelnih je bilo v obdobju od januarja do septembra 2022 v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta nižje za 22,1 % oziroma za 16.398 oseb. Do konca leta se obeta sezonsko naraščanje števila brezposelnih zaradi prijav iskalcev prve zaposlitve, sezonskih dejavnikov in izteka zaposlitve za določen čas, v naslednjih dveh letih pa bo negotova gospodarsko-politična situacija tudi neugodno vplivala na počasnejše upadanje brezposelnosti.

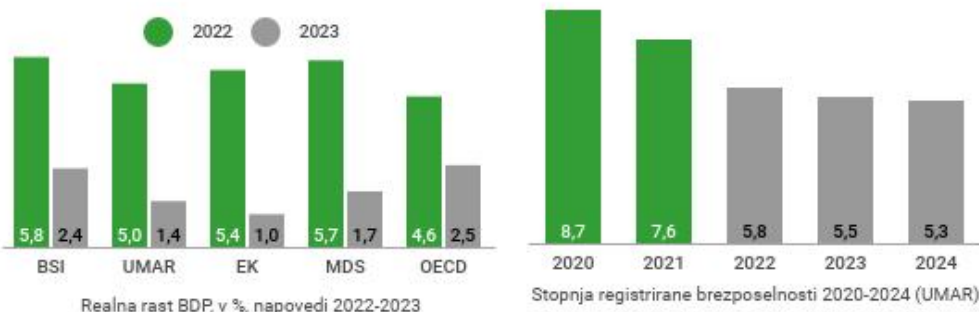
Preglednica: Gibanje registrirane brezposelnosti

Leto / obdobje	Registrirana brezposelnost		Indeks na predhodno obdobje		Stopnja registrirane brezposelnosti, povprečje (v %)**
	Konec obdobja	Povprečje obdobja	Konec obdobja	Povprečje obdobja	
2013	124.015	119.827	105,0	108,8	13,1
2014	119.458	120.109	96,3	100,2	13,1
2015	113.076	112.726	94,7	93,9	12,3
2016	99.615	103.152	88,1	91,5	11,2
2017	85.060	88.648	85,4	85,9	9,6
2018	78.534	78.474	92,3	88,5	8,2
2019	75.292	74.178	95,9	94,5	7,7
2020	87.283	85.003	115,9	114,6	8,7
2021	65.969	74.316	75,6	87,4	7,6
I-IX 2022*	52.043	57.918	78,7	75,1	6,0

* Podatki za leto 2022 so stanje september 2022 ali za obdobje januar - september 2022. Pri medletnih primerjavah je uporabljeno ustrezno obdobje ali stanje preteklega leta. Izjema je povprečna stopnja registrirane brezposelnosti, kjer je podatek za obdobje januar - avgust 2022.

** Vir podatkov o stopnji registrirane brezposelnosti je z julijem 2017 Zavod RS za zaposlovanje, pred tem pa SURS (SRDAP).

TRG DELA 2022-2024

REGISTRIRANA BREZPOSELNOST, SEPTEMBER 2022

52.043 registriranih brezposelnih oseb

31,7 % nizko izobraženih

39,9 % starejših (50 let ali več)

52,1 % dolgotrajno brezposelnih

Priporočila

- Prilagojene aktivnosti za skupine brezposelnih oseb, še zlasti pa dolgotrajno brezposelnim, starejšim in nizko izobraženim, kot tudi iskalcem zaposlitve ter osebam, katerih zaposlitev oz. samozaposlitev je ogrožena, predvsem z vidika **zagotavljanja ustreznih kompetenc** za lažji prehod na trg delovne sile ter **skrajševanje trajanja brezposelnosti**.
- **Hitro odzivni programi APZ** glede na potrebe trga dela.
- Ustrezna **izobraževanja in usposabljanja** ter promocija **vseživljenjskega učenja** in **izboljšanja digitalne pismenosti** z namenom povečanja zaposlitvenih možnosti (starejših in nizko usposobljenih) delavcev.
- Vlaganje v razvoj kompetenc, znanj in spretnosti za **prožno prilagajanje** hitrim spremembam na trgu dela.
- **Spodbujanje zaposlovanja** v spolno netipičnih poklicih in deficitarnih poklicih.
- Izboljšanje sistema **varne prožnosti** ter zmanjševanje pasti brezposelnosti in neaktivnosti, še posebno na območjih z visoko brezposelnostjo.
- **Prilagajanje delovnih mest** in organizacije dela demografskim, tehnološkim in podnebnim spremembam.
- **Sinergijsko delovanje in povezovanje vseh deležnikov** za izboljšanje stanja na trgu dela in na področju socialnega varstva ter zdravstvenega sistema.

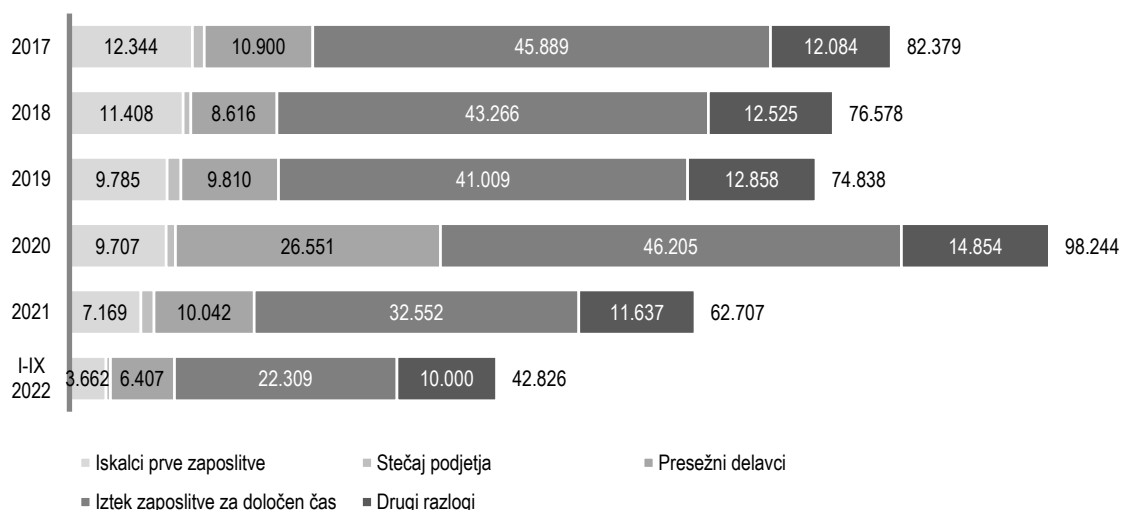
Viri: Banka Slovenije (BSI), Evropska komisija (EC), Mednarodni denarni sklad (IMF), Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD), Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ), Urad za makroekonomske analize in razvoj (UMAR), Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (ZRSZ)

2.1 Prijave in odjave iz evidence brezposelnih

Ob nizki brezposelnosti in poglobljanju primanjkljajev delovne sile **pričakujemo v prihodnjih letih nižje število prijav na letni ravni**, ki bodo pogojene z demografskimi spremembami, kot so zmanjševanje obsega generacij, ki vstopajo na trg dela in večji obseg prehodov v upokožitev zaradi staranja prebivalstva. Delodajalci (tudi zaradi negotovih razmer) bodo še naprej previdni pri zaposlovanju, še se bodo posluževali fleksibilnih oblik zaposlovanja oz. najemanja delovne sile, kar jim omogoča hitro prilagajanje poslovnim razmeram, hkrati pa se bodo zaradi demografskih sprememb pojavljale težave pri zagotavljanju delovne sile.

Obsega prijav in odjav iz evidence brezposelnih opredeljujeta dinamiko trga dela. Večji obseg tokov v in iz brezposelnosti kaže na večjo dinamiko in fleksibilnost trga dela. Večje število prijav in odjav se praviloma odraža v krajšem času brezposelnosti, presežek prijav pa, četudi kratkoročno, lahko skrajša povprečni čas brezposelnosti, dolgoročno vpliva na poslabšanje strukture brezposelnosti.

Slika: Prijave v registrirano brezposelnost glede na vzrok prijave

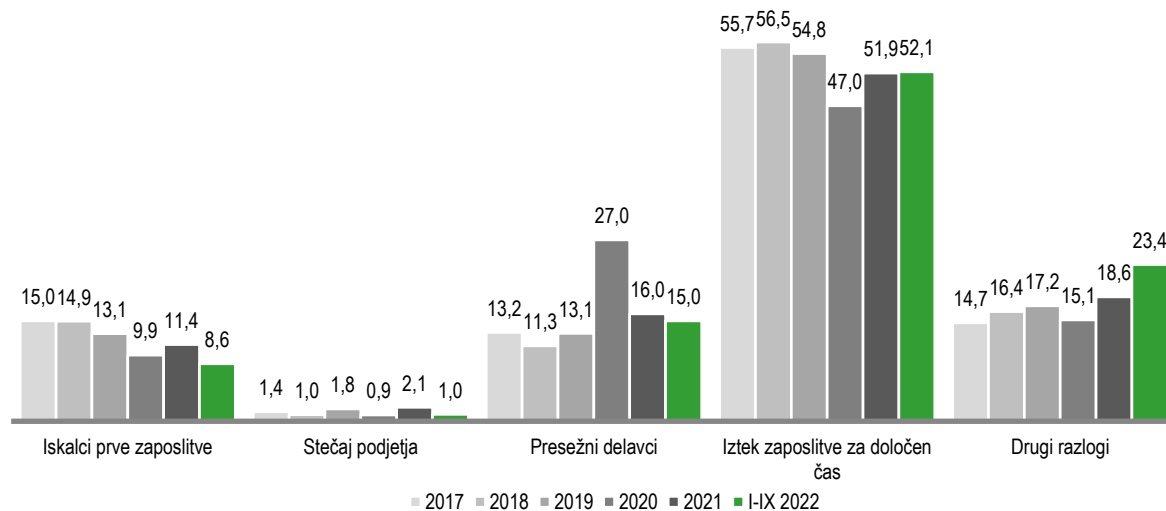
Po skokovitem porastu števila prijav v registrirano brezposelnost zaradi pandemije, so se v zadnjem letu prijave znatno zmanjšale in so še nižje kot pred epidemiološko krizo. V prvih devetih mesecih 2022 se je v evidenco brezposelnih na novo prijavilo 42.826 oseb, kar je za 2.037 oseb oz. 4,5 % manj kot v enakem obdobju lani. Med novoprijavljenimi se je glede na primerljivo obdobje lani malo povečalo le število prijav iskalcev prve zaposlitve (za 165 oseb oz. 4,7 %). Obenem je upadlo število prijavljenih zaradi izgube zaposlitve za določen čas zaposlitve (za 2.120 oseb oz. 8,7 %), zaradi stečaja ali likvidacije podjetja (za 652 oseb oz. 59,3 %) in število prijav presežnih delavcev (za 1.099 oseb oz. 14,6 %). Pričakovati pa je, da se bodo razmere na trgu dela v prihajajočem obdobju zaostrole, napovedi glede poslovanja v prihodnje so še vedno zelo negotove.

V brezposelnost je največ oseb prešlo iz predelovalnih dejavnosti (7.431), trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil (4.737), gradbeništva (3.981), izobraževanja (3.397), drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti (3.082) ter gostinstva (3.069). Največji upad (desetino oz. 10,3 % manj) prijav brezposelnih oseb glede na lansko primerljivo obdobje je bil iz predelovalnih dejavnosti.

V poklicni strukturi novoprijavljenih je bilo največ delavcev za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih (2.176), prodajalcev (2.124), tajnikov (1.640), natarjev (1.495), čistilcev, strežnikov in gospodinjskih pomočnikov ipd. v uradih, hotelih in drugih ustanovah (1.469), drugih delavcev za preprosta dela (1.165),

komercialnih zastopnikov za prodajo ipd. (817), skladiščnikov in uradnikov za nabavo in prodajo (806), kuhinjskih pomočnikov (688), zidarjev (649), delavcev za preprosta dela pri nizkih gradnjah (647), voznikov osebnih vozil, taksijev in lahkih dostavnih vozil (589), poklicev za zdravstveno in socialno oskrbo na domu (517), sestavljalcev električne in elektronske opreme (512) in vzgojiteljev ter pomočnikov vzgojiteljev predšolskih otrok (496).

Slika: Struktura prijav v registrirano brezposelnost, v %

Negotove razmere na trgu dela najbolj vplivajo na nekatere skupine brezposelnih oseb, še posebej ranljive (starejši, dolgotrajno brezposelni, nižje izobraženi, mladi), kar bo zahtevalo prilagojene aktivnosti in celosten pristop.

Po priporočilih OECD in Evropske komisije, bo potrebno **povečati zaposljivost nizko usposobljenih in starejših delavcev z izboljšanjem ustreznosti izobraževanja in usposabljanja za potrebe trga dela ter z ukrepi vseživljenjskega učenja in aktivacijskimi ukrepi, vključno z izboljšanjem digitalne pismenosti.**

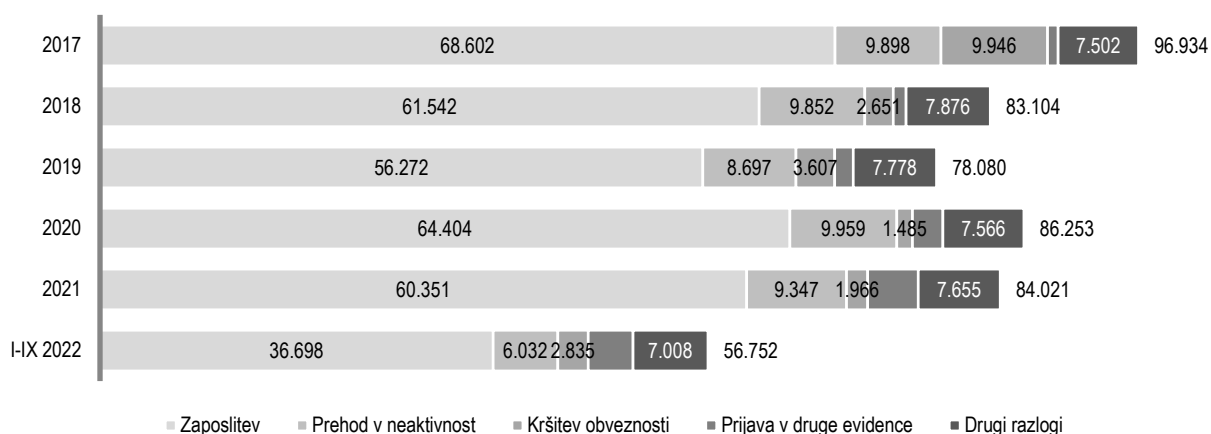
Rast zaposlenosti in posledično upad brezposelnosti se praviloma odrazi na zmanjševanju odjav iz brezposelnosti kot posledica manj prijav novih brezposelnih in težjega zaposlovanja že prijavljenih brezposelnih, ki potrebujejo več pomoči oz. bolj poglobljeno podporo pri iskanju nove zaposlitve.

V obdobju pandemije je bilo na trgu dela veliko fluktuacije in prehodov iz in v brezposelnost, v letošnjih prvih devetih mesecih pa se je tako obseg prijav kot odjav ponovno znižal. Pričakovati je, da bo v naslednjih dveh letih zaradi upočasnjene gospodarske rasti in pomanjkanja ustrezne delovne sile precej manjša tudi intenzivnost zaposlovanja, izkušnje iz preteklih gospodarskih kriz pa kažejo, da določena delovna mesta, predvsem v deficitarnih poklicih zaradi pomanjkanja kadra in/ali manj ugodnih delovnih pogojev ostanejo nezasedena.

Zaradi neuskladenosti povpraševanja in ponudbe delovne sile ter demografskih trendov se je v zadnjem letu zmanjšal tudi delež zaposlitev v skupnih odjavah, in sicer je delež zaposlitev znašal le 64,7 % (75,0 % v enakem obdobju lani). Zmanjšalo se je tudi skupno število zaposlitev, v prvih devetih mesecih letos se je zaposlilo 36.698 brezposelnih oseb, kar je za 12.812 oseb oz. 25,9 % manj kot v primerljivem obdobju lani.

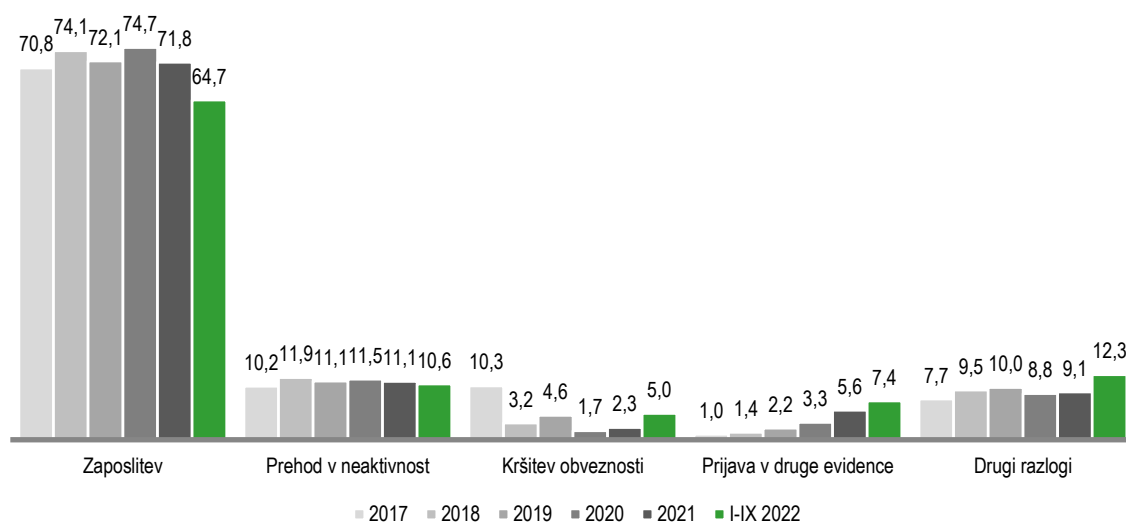
Največ brezposelnih oseb se je zaposlilo v predelovalnih dejavnostih (5.622), trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (4.325), gradbeništvu (3.637), drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (3.054) ter v izobraževanju (3.040). Največji upad odjav v zaposlitev glede na lansko primerljivo obdobje je bil v predelovalnih dejavnostih (-34,8 %).

Slika: Odjave iz registrirane brezposelnosti po vzroku odjave

V poklicni strukturi brezposelnih oseb, ki so se zaposlile je največ delavcev za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih (1.810), prodajalcev (1.731), natakarjev (1.468), tajnikov (1.382), čistilcev, strežnikov in gospodinjskih pomočnikov ipd. v uradih, hotelih in drugih ustanovah (1.235), drugih delavcev za preprosta dela (912), zidarjev (758), delavcev za preprosta dela pri nizkih gradnjah (744), komercialnih zastopnikov za prodajo ipd. (721), skladiščnikov in uradnikov za nabavo in prodajo (692) in kuhinjskih pomočnikov (625).

Slika: Struktura odjav iz registrirane brezposelnosti, v %

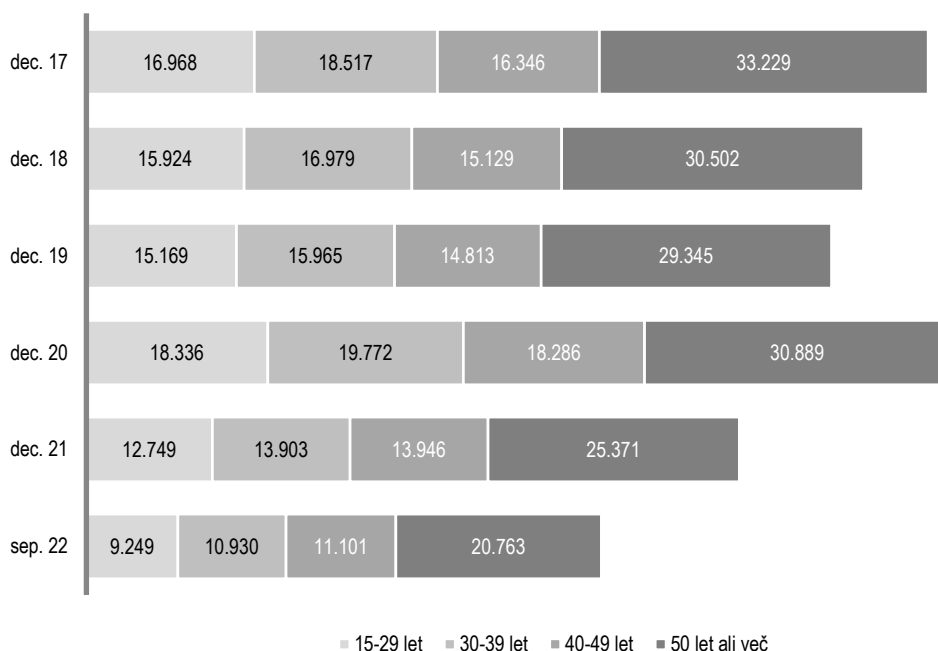
Med leti se struktura odjav bistveno ne spreminja; tudi letos so najbolj zastopani deleži odjav zaradi zaposlitve oz. samozaposlitve (64,7 %), prehoda v neaktivnost (10,6 %) – med temi največ zaradi upokojitve, pridobitve starševskega nadomestila, vključitve v redno šolanje ter z 12,3 % odjave zaradi drugih razlogov - na primer lastna volja.

2.2 Strukturne značilnosti brezposelnosti

Največji izziv za ZRSZ predstavljajo naslednji vidiki brezposelnosti: brezposelnost starejših, brezposelnost nižje izobraženih, dolgotrajna brezposelnost ter brezposelnost mladih. Pogosto brezposelne na trgu dela ovirajo tudi kombinacije različnih omejitev. V prihodnjem obdobju lahko po okrevanju zaradi posledic odziva na pandemijo na trgu dela v Sloveniji pričakujemo primanjkljaj delovne sile predvsem zaradi strukturnih neskladij in demografskih sprememb. Zato je ključno, da se v čim večji meri uskladi ponudbo in povpraševanje na trgu dela oz. se v delovno aktivnost vključi tudi ranljive skupine na trgu dela.

Trg dela v zadnjih letih doživlja bistvene spremembe. Nestabilnost zaposlitev in nenehno prilagajanje znanj pomeni velik izziv tako za posameznika kot za družbo. Ključna vloga ZRSZ bo opolnomočenje iskalcev zaposlitve pri različnih prehodih na trgu dela (iz izobraževanja na trg dela, iz brezposelnosti v zaposlitev oziroma med različnimi zaposlitvami). Med brezposelnimi z več težavami pri zaposlovanju so starejši (stari 50 let ali več), dolgotrajno brezposelni, brezposelni brez izobrazbe, invalidi, osebe z zdravstvenimi oz. drugimi omejitvami in mladi (stari do 29 let).

Slika: Registrirane brezposelne osebe po starosti

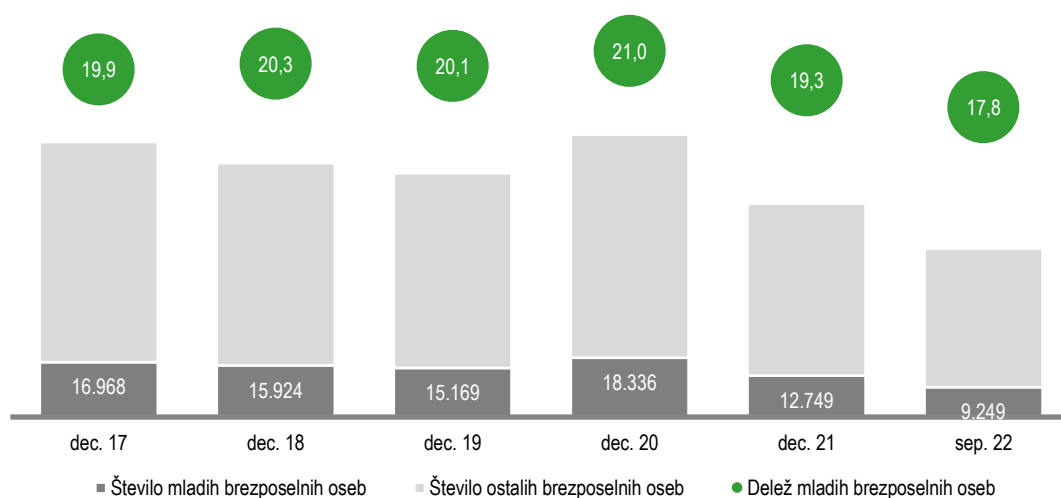
2.2.1 Struktura brezposelnih glede na starost

Uspešnost **mladih (15 do 29 let)** pri prvem vključevanju na trg dela oz. iskanju zaposlitve po zaključku šolanja je izrednega pomena za nadaljnji razvoj karijerne poti. Z vidika družbe je hitro vključevanje na trg dela pomembno predvsem v izogib izgubi potenciala znanja in kot povračilo investicije, ki jo država vложи v izobraževanje posameznika, še posebej, če je to izobraževanje dolgotrajno (terciarna izobrazba). Daljši čas izobraževanja pomeni več sredstev, ki jih država nameni za njegovo izobraževanje, zato je toliko večja izguba potenciala mladih, če se po končanem šolanju v doglednem času ne zaposlijo svoji izobrazbi primerno.

Mladi so sicer med najbolj ogroženimi skupinami na trgu dela, saj na le-tega šele vstopajo in pogosto zaradi pomanjkanja (formalnih) izkušenj težko najdejo ustrezno zaposlitev, poleg tega pa pogosto delajo v prekarnih oz. fleksibilnih zaposlitvah, zato so ob nastopu krize običajno prvi, ki izgubijo zaposlitev. Brezposelnost mladih je do leta 2019 upadala nato pa v letu 2020 zaradi epidemije narasla na 18.336 brezposelnih mladih. V letu 2021 je število mladih brezposelnih ponovno pričelo upadati in ta trend se je nadaljeval tudi v letu 2022.

Konec septembra letos je bilo na ZRSZ prijavljenih 9.249 brezposelnih mladih, kar predstavlja manj kot petino (17,8 %) skupne brezposelnosti in 19,6 % znižanje v primerjavi z lanskim septembrom.

Slika: Število in delež mladih brezposelnih, stanje konec leta

Gibanja na trgu dela v veliki meri sooblikujejo demografski trendi oziroma staranje prebivalstva. Zaradi slednjega se zmanjšuje delovno sposobno prebivalstvo, kar se odraža v porastu izdatkov za pokojnine, spremenjenem vzorcu potrošnje in naraščajočem tveganju revščine. Zaradi navedenih tveganj se spodbuja čim kasnejši odhod s trga dela, podaljševanje delovne dobe, zaostrovanje pogojev za upokožitev in spodbude za zadrževanje starejših na delovnih mestih. Ključnega pomena za starejše na trgu dela je tako ravnotežje med zakonsko zaščito že zaposlenih, prilagajanjem delovnih pogojev starejšim ter spodbujanjem reintegracije brezposelnih starejših na trg dela.

Starejši brezposelni na trgu dela predstavljajo ranljivo skupino, v primerjavi z drugimi starostnimi skupinami brezposelnih imajo še dodatne ovire, saj so pri zaposlovanju zaznamovani s starostjo, pogosto slabšo izobrazbo, manjšo fleksibilnostjo, zaradi večje prisotnosti zdravstvenih težav in invalidnosti (več kot četrtnina starejših brezposelnih ima status invalidne osebe) pa se jim pripisuje tudi

nižja produktivnost. V veliki meri so starejši izpostavljeni tudi dolgotrajni brezposelnosti (dolgotrajno brezposelni predstavljajo približno dve tretjini brezposelnih starejših). Dodatna oteževalna okoliščina pri zaposlovanju starejših je izobrazbena raven. Prevladujejo osebe, ki imajo največ osnovnošolsko oziroma srednjo poklicno izobrazbo, čeprav zadnja leta med starejše brezposelne prehajajo višje izobraženi, kar ta trend spreminja v prid srednji štiriletni in višji izobrazbi. Trg dela vse bolj opredeljujejo poglobljena strukturna neskladja na trgu predvsem pri delovnih mestih, ki zahtevajo srednjo poklicno izobrazbo. Trg dela že sedaj zapuščajo osebe z ustreznimi kompetencami, priliva mladih, ki bi zapolnili ta delovna mesta, ni, kar se lahko negativno odrazi na razvoju slovenskega gospodarstva.

Decembra 2021 je bilo registriranih 25.371 brezposelnih oseb, starejših od 50 let (38,5 % vseh), kar je 23,6 % manj kot konec leta 2017, ko jih je bilo 33.229 ali 39,1 % vseh. Število brezposelnih starejših se je v obdobju 2017-2019 zniževalo, delež med brezposelnimi pa se je zaradi zmanjševanja skupne brezposelnosti povečeval ter presegel 40,0 %. Število brezposelnih starejših se namreč v primerjavi z ostalimi brezposelnimi zmanjšuje počasneje. Zaradi pandemije se je brezposelnost starejših v letu 2020 povečala nato pa v letih 2021 in 2022 ponovno upadla. V letošnjem septembru je bilo med brezposelnimi 20.763 oseb, starih 50 let ali več, kar predstavlja 39,9 % celotne registrirane brezposelnosti.

Preglednica: Starejše brezposelne osebe (50 let ali več), 2016-2021

Leto / obdobje	Ø 2017	Ø 2018	Ø 2019	Ø 2020	Ø 2021	I-IX 2022
50 let ali več, skupaj	34.270	31.452	29.717	31.023	28.208	22.943
delež med vsemi BO, v %	38,7	40,1	40,1	36,5	38,0	39,6
50 do 54 let	11.300	9.596	8.647	9.079	7.669	5.820
55 do 59 let	15.957	14.470	13.275	13.673	12.166	9.720
60 let ali več	7.013	7.386	7.796	8.272	8.372	7.403
starejši dolgotrajno brezposelni	22.606	20.581	19.143	18.265	18.021	14.465
delež med vsemi DBO, v %	48,0	50,7	50,2	48,1	44,5	46,0
starejši nižje izobraženi	11.443	10.322	9.679	9.841	8.840	6.902
delež med vsemi nižje izobraženimi, v %	42,9	42,4	41,3	37,3	37,7	37,5

2.2.2 Brezposelnost nižje izobraženih

Nižje izobražene so osebe, ki imajo dokončano samo osnovno šolo ali manj. Z nizko izobrazbo je precej omejen tudi nabor poklicev, ki jih oseba lahko opravlja, zaradi česar je včasih težko izbrati nov poklicni cilj. Dodatno oviro pri zaposlovanju predstavlja tudi to, da se nižje izobraženi praviloma zaposlujejo na delovnih mestih s težjimi delovnimi pogoji, kjer imajo prednost mlajši iskalci, medtem ko je nizka izobrazba pogostejša med starejšimi, ki pa težje opravljajo fizična dela. Problematiko zaposlovanja nizko kvalificiranih delavcev in vse manjšega števila zanje primernih delovnih mest, potrjujejo tudi podatki o zadnjem poklicu, ki so ga brezposelni opravljali pred prijavo pri ZRSZ. Med najpogostejše poklice nižje izobraženih brezposelnih so se letos septembra uvrstili sledeči:

- Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih
- Čistilci, strežniki in gospodinjski pomočniki ipd. v uradih, hotelih in drugih ustanovah
- Drugi delavci za preprosta dela

- Pometači ipd.
- Kuhinjski pomočniki
- Delavci za preprosta dela pri nizkih gradnjah
- Sestavljalci električne in elektronske opreme
- Skladiščniki in uradniki za nabavo in prodajo

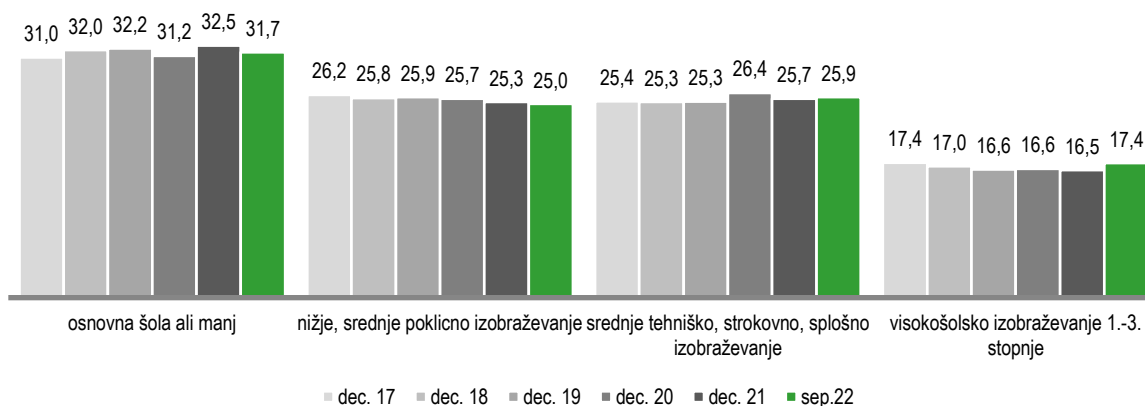
Osebe z nižjo izobrazbo so pred nastankom brezposelnosti opravljale še poklice, za katere se sicer predpostavlja raven poklicne izobrazbe: natakari in prodajalci.

Vključevanje nižje izobraženih na trg dela je praviloma težje kot za ostale skupine brezposelnih. V zadnjem desetletju se je namreč število delovno aktivnih z osnovnošolsko izobrazbo znižalo za več kot tretjino, predvsem na račun porasta delovno aktivnih s terciarno izobrazbo. Nižje izobraženi praviloma zaposlitev iščejo dlje; brezposelni z vsaj poklicno izobrazbo so bili v letošnjem septembru v povprečju brezposelni 28,9 meseca, nižje izobraženi pa skoraj deset mesecev več, in sicer 36,7 mesecev.

Decembra 2021 je bilo med brezposelnimi 21.741 brezposelnih z nižjo izobrazbo (32,5 % vseh), kar je 18,7 % manj kot konec leta 2017. V obdobju 2017-2021 se je njihov delež med vsemi brezposelnimi gibal nekoliko pod tretjino, med 31,0 % in 32,5 %. Med vsemi brezposelnimi z nižjo izobrazbo so konec leta 2021 izstopali dolgotrajno brezposelni (60,0 %) in starejši od 50 let (37,1 %).

Pandemija je v letu 2020 prispevala k povečanju števila brezposelnih z nižjo izobrazbo, saj nižje izobraženi večinoma opravljajo poklice, za katere ni možno delo od doma, nato pa je v letu 2021 število ponovno začelo upadati. Ta trend se je nadaljeval tudi v letu 2022. Konec septembra 2022 jih je bilo 16.492 (ali 31,7 % vseh), kar je za 22,0 % manj kot septembra 2021.

Slika: Brezposelni po doseženi ravni izobrazbe, v %, stanje konec leta

Zaposlovanje mladih

Mladi si zaslužijo vse mogoče priložnosti, da v celoti razvijejo svoj potencial za oblikovanje prihodnosti EU in uspeh pri zelenem in digitalnem prehodu. Vendar se pogosto srečujejo s težavami pri vstopu na trg dela, kar je med pandemijo covid-19 postalo še bolj očitno. Zato Evropska komisija predlaga ukrepe kot so: most do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade; politike EU za poklicno izobraževanje in usposabljanje, pripravljene na prihodnost; nov zagon za vajeništva; dodatne ukrepe za podporo zaposlovanju mladih.

V juliju 2020 je tako Evropska komisija objavila sveženj za podporo zaposlovanju mladih, med njimi tudi predlog Priporočila Sveta o okrepljenem jamstvu za mlade „Most do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade«. Le-ta priporoča, da se vsem mladim, starim od 15 do 29 let, v štirih mesecih po nastopu brezposelnosti ali po prenehanju formalnega izobraževanja, ponudi kakovostno zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo, kar je v skladu z načelom 4 evropskega stebra socialnih pravic.

Zaposlovanje starejših

Stopnja zaposlenosti starejših oseb je v Sloveniji med najnižjimi v EU. Mednarodna priporočila grejo v smeri pokojninske reforme, ki bi dvignila starostno omejitev za upokojitev in tako pripomogla k večji participaciji starejših na trgu dela. Slovenija skuša z različnimi ukrepi starejše zadržati na trgu dela: ukrepi APZ, namenjeni vključevanju starejšim, interventni zakon o zaposlovanju starejših (oprostitvev plačila prispevkov za delodajalca, ki zaposli starejšo osebo), spodbude za starejše, ki kljub izpolnitvi pogojev za upokojitev ostanejo na delovnem mestu, z novjšimi ukrepi pa se predvsem spodbuja prilagajanja podjetij starejšim zaposlenim. Pri prehodu starejših iz brezposelnosti v zaposlitev je načeloma potrebna bolj poglobljena oz. dodatna podpora in praviloma tudi pridobitev dodatnih kompetenc. Vse bolj se poudarja tudi vseživljenjsko učenje, ki bi povečalo zaposljivost starejših oseb ter krepitev digitalnih kompetenc starejših.

Zaposlovanje nižje izobraženih

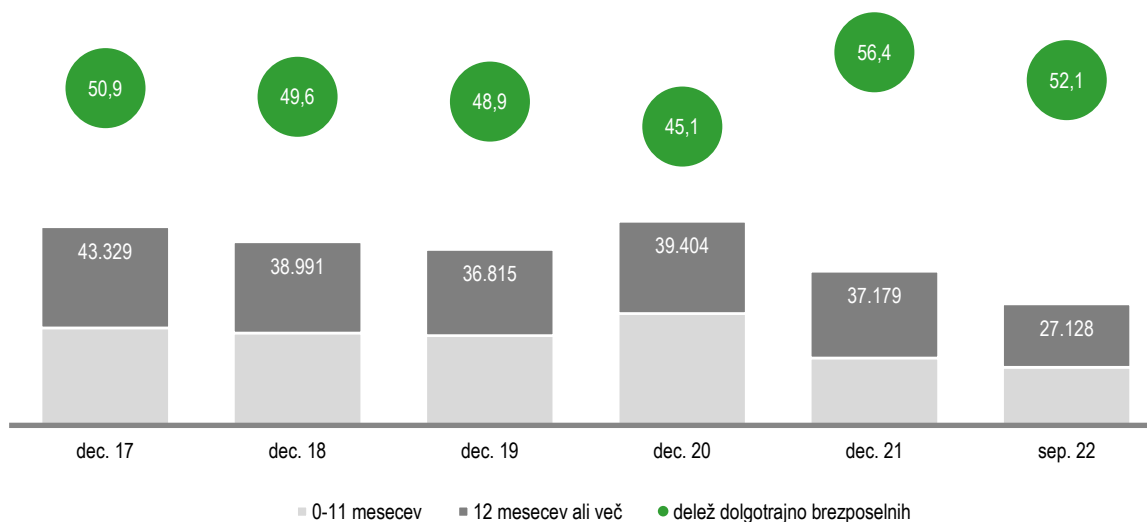
Že samo pomanjkanje veščin in znanj nižje izobraženih brezposelnih oseb se praviloma povezuje še z dolgotrajno brezposelnostjo, kar vpliva na to, da so nižje izobraženi v primerjavi z osebami, ki imajo vsaj poklicno izobrazbo, bistveno dalj časa brez zaposlitve in so tudi bistveno manj konkurenčni na trgu dela. Vse to kaže na potrebnost vključevanja nižje izobraženih v nadaljevanje izobraževanja, vseživljenjsko učenje in na drugi strani vključevanje nižje izobraženih brezposelnih oseb v ukrepe APZ, predvsem v tiste, ki omogočajo pridobivanje novih znanj in kompetenc, kar bi bistveno povečalo možnosti zaposlovanja te skupine brezposelnih.

2.3 Dolgotrajna brezposelnost

Ena ključnih težav tako evropskega kot slovenskega trga dela je naraščanje dolgotrajne brezposelnosti. S krepitvijo gospodarske aktivnosti v prihodnjih letih lahko ponovno pričakujemo, da bo zmanjševanje števila dolgotrajno brezposelnih počasnejše kot upad skupne brezposelnosti, **kar ponovno vodi v naraščanje deleža dolgotrajno brezposelnih oseb.**

Dolgotrajno brezposelne osebe so osebe, ki so že eno leto ali več prijavljene v evidenci brezposelnih oseb. Dolgotrajna brezposelnost ima negativne posledice tako s socialnega kot ekonomskega vidika za posameznika in družbo v celoti, saj te osebe z izgubo stika s trgom dela izgubljajo ekonomsko neodvisnost, motivacijo, kompetence, vse manj so socialno vključene in aktivne.

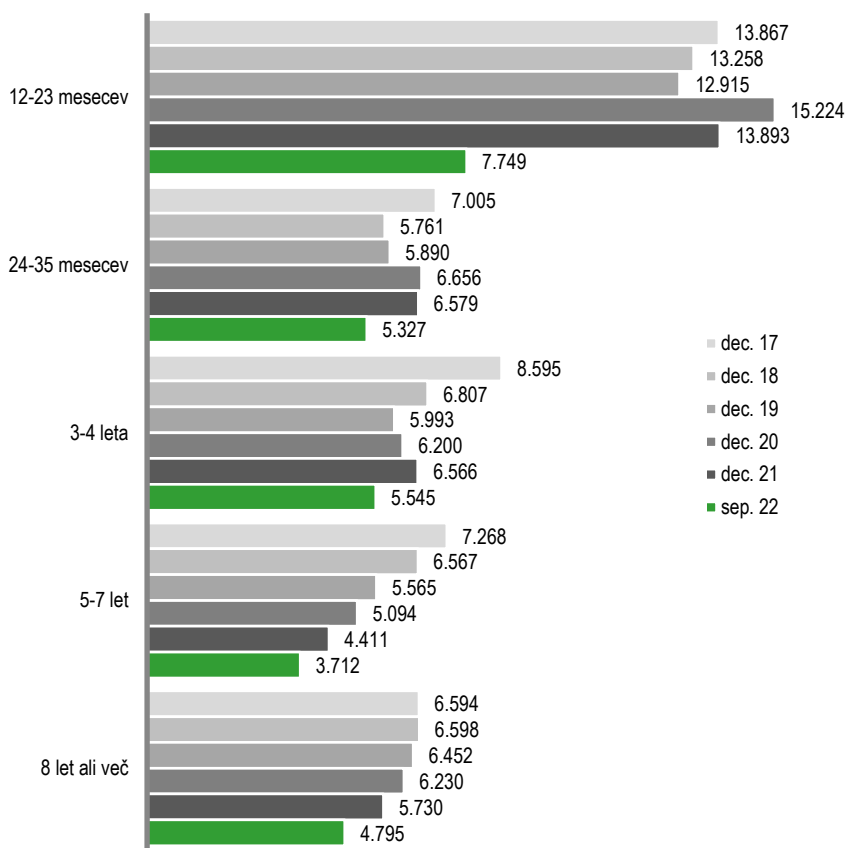
Slika: Registrirano brezposelni po trajanju brezposelnosti ter delež dolgotrajno brezposelnih

Navkljub visokemu povpraševanju po delavcih se praviloma hitreje zaposlujejo osebe, ki so krajši čas brezposelne, dolgotrajno brezposelni pa ostajajo prijavljeni pri ZRSZ, saj delodajalci praviloma pri zaposlovanju novih sodelavcev dajejo prednost osebam, ki so še nedavno bile v stiku s sfero dela. Upadanju števila dolgotrajno brezposelnih oseb v zadnjih letih je sledilo tudi upadanje njihovega deleža med brezposelnimi, ki pa kljub temu ostaja visok oz. nadpovprečen.

Krizne pandemične razmere so v letu 2020 ob močno povečanih novih prijavih v evidenco brezposelnih oseb navidezno pozitivno vplivale na dolgotrajno brezposelnost, saj se je ob večjih prilivih delež dolgotrajno brezposelnih zmanjšal. S povečanjem gospodarske aktivnosti, povpraševanja po delovni sili in zmanjšanjem števila novoprijavljenih v brezposelnost, ki se je okrepilo v letu 2021 in nadaljevalo v 2022 se je skupna brezposelnost pričela zmanjševati, kar pa je v manjši meri veljalo za dolgotrajno brezposelnost. Tako je bilo konec septembra 2022 med brezposelnimi 27.128 oz. 52,1 % dolgotrajno brezposelnih, med njimi pa narašča delež izredno dolgotrajno brezposelnih, ki so brezposelni že dve leti ali več.

Slika: Dolgotrajno brezposelni po trajanju brezposelnosti

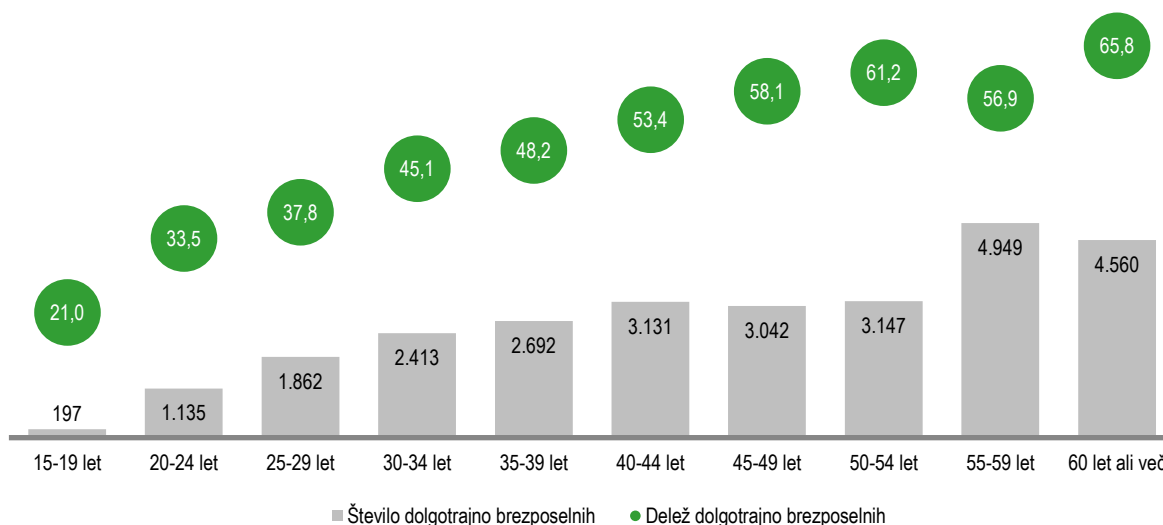
Med dolgotrajno brezposelnimi osebami po trajanju brezposelnosti prevladujejo izrazito dolgotrajno brezposelne osebe, ki so v evidenco vpisane že 24 mesecev ali več. Ob koncu letošnjega septembra je bilo med brezposelnimi 19.379 oseb, ki so brezposelne najmanj 2 leti oz. 71,4 % vseh dolgotrajno brezposelnih (23.653 oseb oz. 59,8 % med dolgotrajno brezposelnimi v septembru 2021).

Izpostavljenost dolgotrajni brezposelnosti je različna, praviloma so v težjem položaju osebe z lastnostmi, zaradi katerih so manj konkurenčne, saj jim le-te otežujejo vstop na trg dela: med dolgotrajno brezposelnimi je bilo septembra letos 6.842 invalidov (25,2 %), 9.237 z osnovnošolsko izobrazbo ali manj (34,0 %) ter 12.656 starih 50 let ali več (46,7 %).

Dolgotrajna brezposelnost je v veliki meri povezana s starostjo brezposelnih oseb. Delež dolgotrajne brezposelnosti s starostjo narašča, saj se s starostjo praviloma pojavijo npr. zdravstvene težave ali omejitve, pomanjkanje s sodobnimi tehnologijami povezanih znanj in veščin ipd., kar jim zmanjšuje konkurenčnost na trgu dela v primerjavi z mlajšimi osebami.

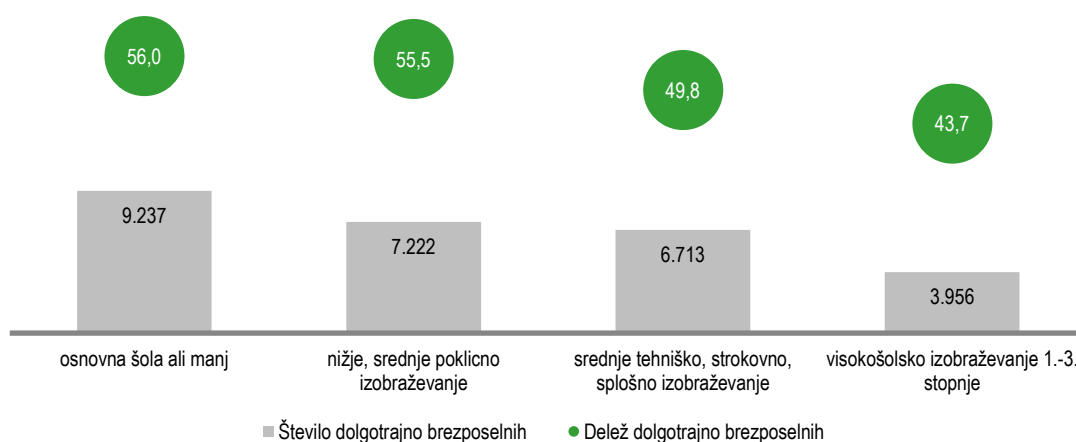
Med vsemi brezposelnimi je septembra letos delež dolgotrajno brezposelnih oseb znašal 52,1 %, torej je nadpovprečen delež dolgotrajno brezposelnih prisoten že v vseh starostnih skupinah brezposelnih, starih 40 let ali več. Najnižji delež dolgotrajno brezposelnih je med mladimi, ki še niso dopolnili 20 let (21,0 %), nato pa s starostjo narašča in je med starimi 60 let ali več že 65,8 %. Deleži septembra letos so v prav vseh kategorijah nižji od deležev dolgotrajno brezposelnih septembra 2021, ko smo beležili zaradi hitrejšega zaposlovanja oseb, ki so bile bližje trgu dela, beležili občutno višjo dolgotrajno brezposelnost. Zaradi strukturnih neskladij in pomanjkanja delovne sile se vseeno krepi tudi zaposlovanje ranljivih skupin brezposelnih in med njimi dolgotrajno brezposelnih.

Slika: Dolgotrajno brezposelni po starosti ter njihov delež v starostnih razredih, v %, september 2022

Raven dosežene izobrazbe brezposelne osebe vpliva na izpostavljenost dolgotrajni brezposelnosti, saj se delež dolgotrajne brezposelnosti niža z višanjem ravni izobrazbe. Ob koncu septembra 2022 je bilo med nižje izobraženimi 56,0 % dolgotrajno brezposelnih, medtem ko je bilo med brezposelnimi s terciarno izobrazbo 43,7 % dolgotrajno brezposelnih. Delež dolgotrajno brezposelnih s terciarno izobrazbo v zadnjih letih vztrajno raste, razkorak med deleži po ravneh izobrazbe pa vztrajno zmanjšuje.

Slika: Dolgotrajno brezposelni po ravni izobrazbe ter njihov delež na posamezni ravni, v %, september 2022

Za zagotavljanje delovne sile ob pričakovanih demografskih spremembah oz. staranju prebivalstva je čim hitrejša aktivacija in vključevanje dolgotrajno brezposelnih na trg dela nujno za preprečevanje tveganja odvisnosti od socialnih prejemkov zaradi brezposelnosti ter za prenos in integracijo v procesu izobraževanja ali usposabljanja pridobljenih znanj in veščin v delovno okolje. Za aktivacijo mladih in v še večji meri starejših dolgotrajno brezposelnih je potrebno vložiti veliko naporov, pogosto pa je potrebno tudi osveščati delodajalce o pozitivnih vidikih zaposlovanja teh težje zaposljivih oseb.

V začetku leta 2016 je Svet EU na pobudo EK izdal priporočila za integracijo dolgotrajno brezposelnih na trg dela, ki so še vedno aktualna. Med predlaganimi ključnimi priporočili so spodbujanje prijave iskalcev zaposlitve na zavodu in močnejša usmerjenost ukrepov vključevanja na trg dela, med drugim s tesnejšo povezavo z delodajalci, individualna obravnava in ocena ter ponudba pogodbe o vključitvi v zaposlovanje najpozneje 18 mesecev po prijavi.

Na podlagi priporočil je ZRSZ izdelal **Strategijo dela z DBO**, ki vključuje **preventivne aktivnosti**, namenjene preprečevanju nastanka dolgotrajne brezposelnosti, **kurativne aktivnosti**, namenjene reševanja nastale situacije dolgotrajne brezposelnosti ter **aktivnosti, namenjene iskanju sistemskih rešitev in sodelovanju z drugimi deležniki na trgu dela** (delodajalci, CSD, NIJZ in drugimi nacionalnimi in lokalnimi institucijami), kamor sodi tudi kreiranje APZ ukrepov, glede na potrebe.

Kljub intenzivnemu delu z dolgotrajno brezposelnimi in visokem deležu med vključitvami v ukrepe aktivne politike zaposlovanja pa delež dolgotrajno brezposelnih v skupni brezposelnosti še vedno ostaja visok oz. se v času po epidemiji covida še povečuje, saj se v večji meri iz evidence brezposelnih odjavljajo tisti, ki so krajši čas brez zaposlitve.

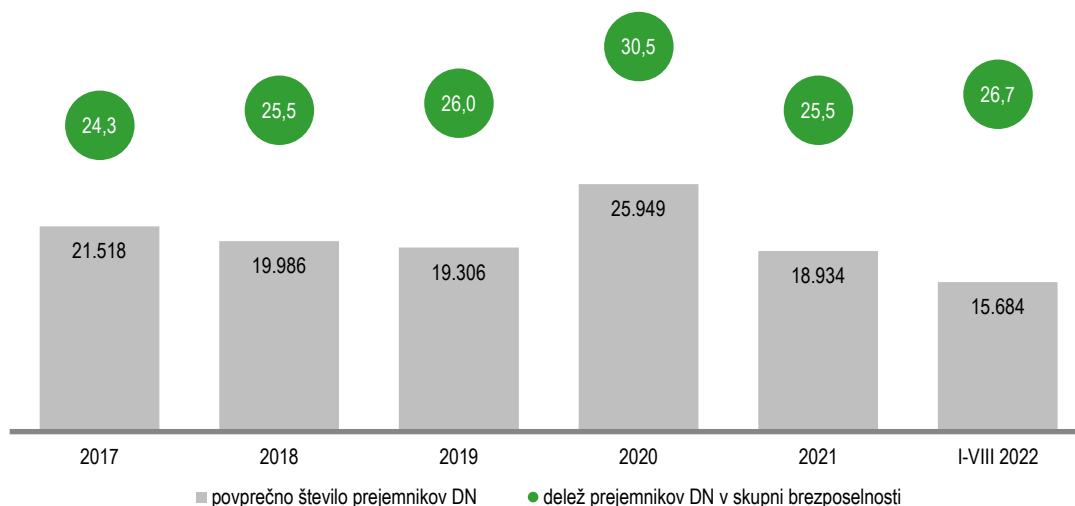
3 Denarni prejemki brezposelnih oseb

Po večletnem obdobju zmanjševanja števila prejemnikov denarnega nadomestila, je le-to v času pandemije naraslo. Število je doseglo vrh v maju 2021 z več kot 31 tisoč prejemniki, potem pa se je že v drugi polovici tega leta in v 2021 hitro zmanjševalo. V letošnjem avgustu je bilo 14.758 oseb prejemnikov DN, predstavljali so 27,4 % vseh brezposelnih. Do konca tega leta in v 2023 bo število prejemnikov DN odvisno od sezonskih dejavnikov ter morebitnih odpuščanj delavcev zaradi politične nestabilnosti v svetu in težav na področju dobavnih verig, zlasti energentov.

Število prejemnikov denarnega nadomestila se je do leta 2019 zmanjševalo, v letu 2020 pa se je zaradi pandemije covida sezonsko predvidljivo gibanje števila prejemnikov spremenilo. Zaradi odpuščanj delavcev, zlasti v prvih tednih pandemije (pred sprejetjem interventne zakonodaje), se je število prejemnikov DN precej povečalo, v povprečju jih je bilo v letu 2020 kar 25.949 oz. 34,4 % več kot v letu prej. V letu 2021 je število prejemnikov precej upadlo, januarja je DN prejelo skoraj 28 tisoč oseb, decembra pa 17.214. V letošnjem letu se število prejemnikov spet giblje v skladu z običajnimi sezonskimi vzorci. V januarju je poraslo, do junija se je zmanjševalo, v juliju in poletnih mesecih pa je nekoliko višje, predvsem zaradi izteka pogodb za določen čas v juniju (zlasti v šolstvu). Junija letos je tako DN prejelo 13.923 oseb, v juliju in avgustu pa prek 14 tisoč, v slednjem 14.758. V naslednjih mesecih lahko pričakujemo dokaj stabilno število prejemnikov, proti koncu leta pa se bo povečalo, zlasti v decembru zaradi izteka pogodb za določen čas.

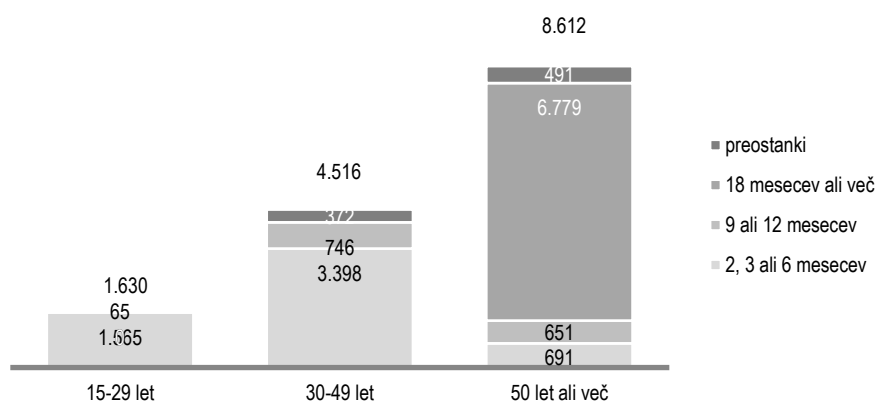
Prejemniki DN običajno predstavljajo približno četrtno vseh brezposelnih, je pa ta delež precej porasel v letu 2020 (na 30,5 %), v zadnjih dveh letih pa je spet nižji in bližje 25 %. V letošnjih osmih mesecih je bil v povprečju 26,7 %, se pa med meseci razlikuje. Januarja je bil 28,8 %, do aprila se je znižal na 25,3 %, kar je predvsem posledica izteka najkrajšega prejetanja DN (3 mesece) in sezonske krepitve zaposlovanja, ki je močno zlasti v prvi polovici leta. V juliju in avgustu pa je bil delež ponovno nekoliko višji, 26,9 % in 27,4 %. V naslednjih mesecih se bo delež predvidoma spet znižal, v decembru pa ponovno porasel.

Slika: Prejemniki denarnega nadomestila

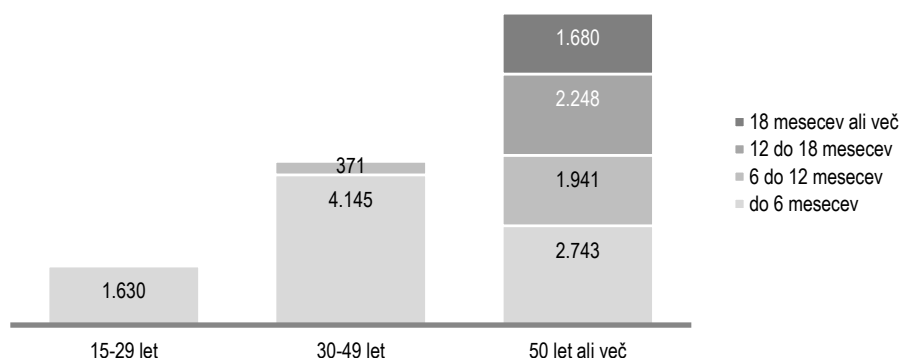
Večino prejemnikov DN predstavljajo starejši, saj so zaradi daljše zavarovalne dobe pogosteje upravičeni do daljših priznanih pravic. Upravičenci, ki so stari 55 let in več in imajo vsaj 25 let zavarovalne dobe, so upravičeni do prejemanja DN v dolžini 25 mesecev. Več kot polovico (8.612 oseb oz. 58,4 %) prejemnikov v letošnjem avgustu tako predstavljajo stari 50 let in več, v tej starostni skupini pa je DN prejelo kar 40,4 % registriranih brezposelnih oseb. Med mladimi do 29 let je tako število kot delež prejemnikov najnižji, prejemnikov je bilo 1.630, predstavljali so 17,0 % mladih. V srednji generaciji, od 30 do 49 let je bilo prejemnikov 4.516, le-ti pa so predstavljali 19,6 % brezposelnih v tej starostni skupini.

Slika: Prejemniki DN po starosti in času priznane pravice, avgust 2022

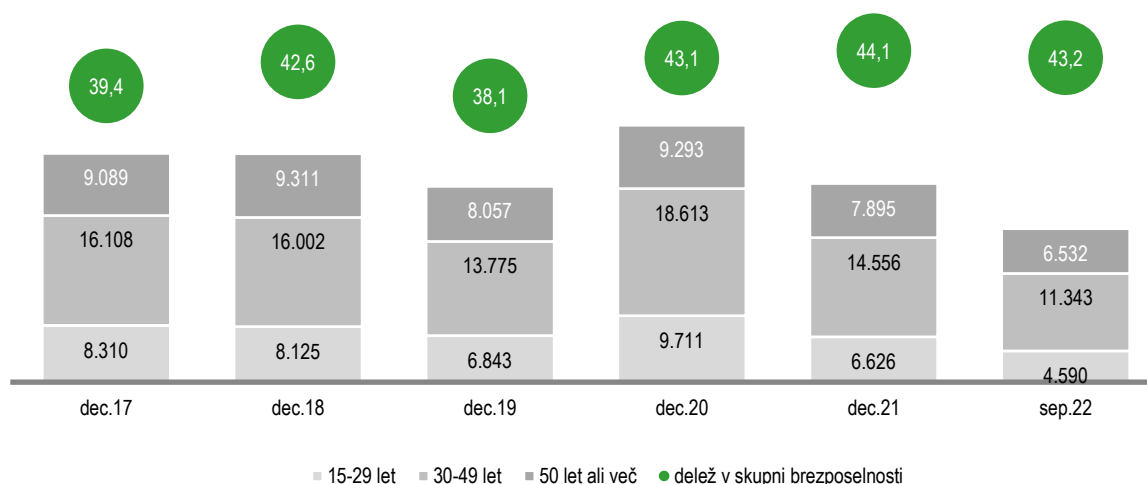
Zaskrbljujoče je zlasti število starejših prejemnikov; v avgustu letos je bilo 4.058 prejemnikov starih od 55 do 59 let, 3.483 pa 60 let in več. Večinoma imajo priznano pravico do DN v trajanju 25 mesecev; delež teh je v starostni skupini od 55 do 59 let 37,0 %, v starostni skupini 60+ pa kar 85,8 %. Starejši se v manjšem obsegu zaposlujejo, pogosteje so tudi dolgotrajno brezposelni, kar pomeni, da praviloma pravico do DN v celoti izkoristijo, razen če se prej upokojijo. To velja zlasti za osebe, stare 60 let in več. Prejemniki v starosti do 29 let imajo najpogosteje priznano pravico za 3 mesece, v avgustu je bil njihov delež oseb s to pravico v tej starostni skupini 87,9 %. S starostjo imajo brezposelni tudi daljša obdobja priznane pravice, tako da je delež oseb s pravico 3 mesece med starimi od 30 do 49 let že 44,0 %, med starimi 50 in več pa le še 11,5 %.

Slika: Prejemniki DN po starosti in času preostale pravice, avgust 2022

Podatki kažejo, da je avgusta letos imela večina brezposelnih, mlajših od 50 let, do 6 mesecev preostale pravice. Mladi prejemniki se vsi uvrščajo v to skupino, od teh pa jih ima 94,3 % manj kot 3 mesece preostale pravice. Pri starih od 30 do 49 let ima le 6,8 % preostalo pravico v trajanju več kot 6 mesecev; večinoma so to prejemniki, ki so šele začeli prejemati nadomestilo (priznana pravica 9 mesecev) oz. prejemajo DN manj kot polovico priznanega obdobja (priznana pravica 12 mesecev). Med starejšimi od 50 let največjo skupino predstavljajo prejemniki s preostalo pravico od 12 do 18 mesecev (26,1 %), skupaj pa je prejemnikov, ki lahko prejemajo DN še vsaj 12 mesecev, 45,6 %.

Slika: Upravičenci do DSP po starosti

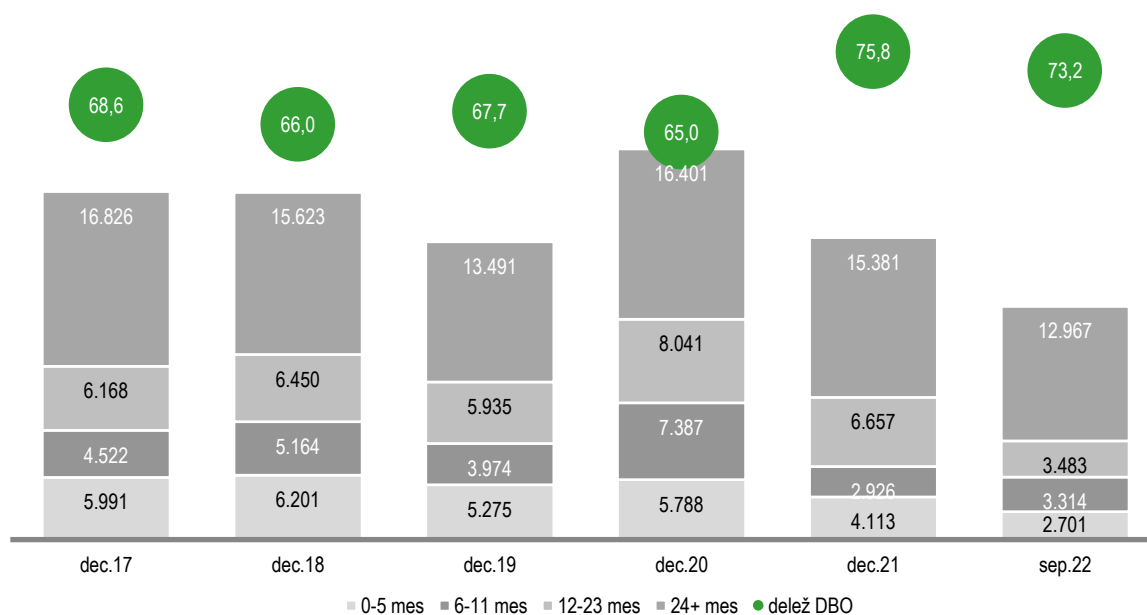
V primeru, da brezposelna oseba ni upravičena do DN oz. se ji je pravica že iztekla, ima pa prenizke dohodke za življenje, lahko pri Centru za socialno delo zaprosi za denarno socialno pomoč (v nadaljevanju DSP). Število prejemnikov DSP presega število upravičencev denarnega nadomestila, običajno pa se njihov delež giblje v nasprotni smeri kot delež prejemnikov DN; če število slednjih narašča, upada število prejemnikov DSP.

Število prejemnikov DSP je do začetka pandemije upadalo, delež te skupine v brezposelnosti pa je naraščal do leta 2018, v 2019 pa upadel. Zaradi pandemije je v letu 2020 naraslo tako število prejemnikov DN kot tudi DSP, vendar se je število obojih že v drugi polovici leta zmanjševalo. Konec leta 2020 je bilo med brezposelnimi 37.617 prejemnikov DSP, njihov delež v skupni brezposelnosti pa je bil 43,1 %. Do konca leta 2021 se je število prejemnikov DSP znižalo na 29.077 oseb, delež pa zaradi podpoprečnega zmanjšanja glede na skupno brezposelnost porasel na 44,1 %. Letos se število prejemnikov DSP zmanjšuje iz meseca v mesec, poraslo je le v septembru. Konec tega meseca je bilo prejemnikov 22.392 oz. 43,5 %, kar je eden najnižjih deležev te skupine v brezposelnosti letos. Ker se prejemanje DN in DSP praviloma izključuje, na spremembe v številu prejemnikov DSP zlasti vpliva prijavljanje tistih brezposelnih, ki niso upravičeni do prejemanja DN, to so zlasti iskalci prve zaposlitve, ter mlajši od 50 let po izteku prejemanja DN.

Starejši v večji meri prejemajo denarno nadomestilo, DSP pa po izteku prejemanja DN. Med prejemniki DSP je tako več mladih oz. mlajših kategorij brezposelnih. Septembra letos so največji delež prejemniki DSP predstavljali v starostni skupini od 15 do 19 let (54,2 %), več kot polovico pa so predstavljali v vseh petletnih starostnih razredih od 30 do 49 let. V starostnima razredoma od 20 do 24 in od 25 do 29 let je bil delež le nekoliko pod 50 %. Po 50-tem letu starosti delež prejemnikov DSP pade, v starostnem razredu od 55 do 59 let jih je bilo 34,6 %, med starimi več kot 60 let pa 26,5 %.

S podaljševanjem brezposelnosti delež prejemnikov DSP narašča. V septembru letos je bilo med brezposelnimi manj kot 1 leto le 24,7 % prejemnikov DSP, med dolgotrajno brezposelnimi pa 60,8 %. Le dobra desetina (12,0 %) oseb, brezposelnih manj kot 3 mesece, je bila prejemnik DSP, že med prijavljenimi od 9 do 11 mesecev pa ta delež naraste na 45,6 %. Manj kot polovico prejemnikov med brezposelnimi je bilo še med prijavljenimi od 12 do 23 mesecev (45,3 %), na kar pa vpliva tudi velik vpliv starejših v tej skupini, ki še vedno prejemajo DN in posledično delež prejemnikov DSP ni tako visok.

Slika: Upravičenci do DSP po trajanju brezposelnosti

Med ostalimi kategorijami dolgotrajno brezposelnih je delež prejemnikov DSP višji, že v skupini prijavljenih od 24 do 35 mesecev je bil 71,1 %, kar je tudi najvišji delež med vsemi skupinami brezposelnosti po trajanju. S podaljševanjem brezposelnosti narašča tudi delež prejemnikov DSP med starejšimi. Če je med brezposelnimi, starimi 60 let in več, ki so brezposelni manj kot 3 mesece le 5,4 % prejemnikov DSP, ta delež občutno naraste v skupini brezposelnih več kot 24 mesecev; v septembru letos je bil 47,4 %. Še nekoliko višji je ta delež v isti skupini starih od 55 do 59 let, in sicer 52,0 %.

Obseg brezposelnosti vpliva tudi na število prejemnikov denarnega nadomestila in denarne socialne pomoči. Prejemnike denarnih pomoči je tako treba čim hitreje aktivirati in motivirati za zaposlitev, kar zahteva tudi večje sodelovanje ZRSZ z drugimi institucijami na področju socialne varnosti. Še večji izziv pa predstavljajo starejši, ki v večjem obsegu in dalj časa prejema DN, zaradi slabših možnosti za zaposlitev pa pogosteje preidejo v dolgotrajno brezposelnost in posledično med prejemnike DSP.

4 Aktivna politika zaposlovanja

Aktivna politika zaposlovanja (APZ) je namenjena zmanjševanju neskladij med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela. Na koriščenje programov APZ pomembno vpliva **spremenjena struktura brezposelnosti**, saj vse večji delež brezposelnih predstavljajo ranljive skupine (dolgotrajno brezposelni, nižje izobrazbeni in starejši), ki pa za vključevanje potrebujejo intenzivnejšo obravnavo in dolgotrajnejšo motivacijo.

Glavni namen izvajanja APZ v obdobju 2021–2025 bo zmanjševanje števila brezposelnih oseb, predvsem s povečevanjem delovne aktivnosti ranljivih skupin brezposelnih (starejši, osebe z nižjo izobrazbo, dolgotrajno brezposelni). Poudarek bo tudi na aktiviranju mladih brezposelnih, starih od 15 do 29 let, predvsem tistih, ki jim preti dolgotrajna brezposelnost. V prihodnjih letih bo izziv izvajanja APZ programov v krepitvi in razvijanju izobraževanj in usposabljanj s ciljem zmanjšanja strukturne brezposelnosti in prilagajanja novim spremembam na trgu dela. S ciljem trajnejše vključitve na trg dela bodo podprti tudi programi, ki bodo spodbujali trajnostne zaposlitve in zaposlitve na zelenih delovnih mestih (Smernice za izvajanje ukrepov Aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2021 - 2025).

Aktivna politika zaposlovanja je nabor ukrepov na trgu dela, ki so namenjeni povečanju zaposlenosti in zmanjševanju brezposelnosti, večji zaposljivosti oseb na trgu dela in povečanju konkurenčnosti in prožnosti delodajalcev.

Vlada RS je na 47. redni seji dne 7.1.2021 sprejela Smernice APZ za obdobje 2021-2025.

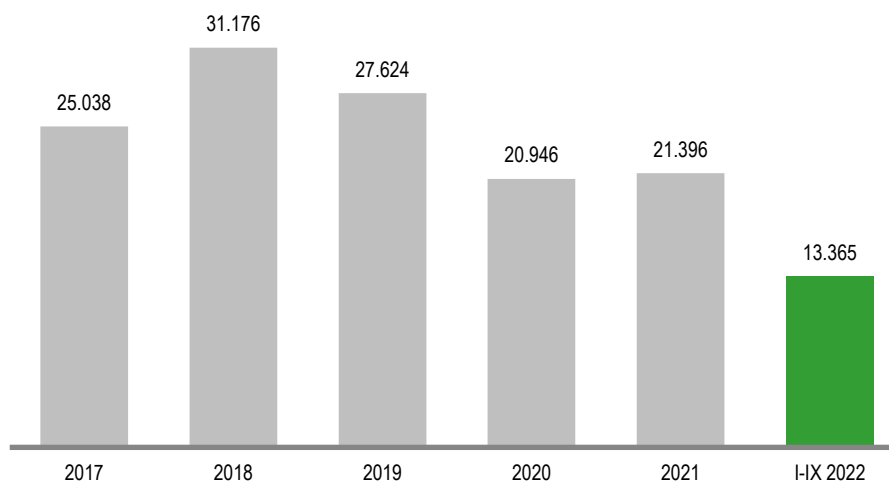
S sredstvi Evropskega socialnega sklada bomo izvajali ukrepe oziroma programe, s katerimi se bo posameznim skupinam brezposelnih, zlasti starejših od 50 let, dolgotrajno brezposelnih, tistih z ravniyo izobrazbe 1 in 2 (ISCED 0-2) ter mladih glede na njihove specifične potrebe zagotovila čim prejšnja in kakovostna zaposlitev. V letu 2022 se izteka obdobje OP EKP, tako da bo večina sredstev ESS namenjena izplačevanju že prevzetih obveznosti. Posebno pozornost bomo namenili povečanju digitalne pismenosti brezposelnih oseb. V letu 2022 bodo na razpolago tudi sredstva Mehanizma za okrevanje in odpornost, namenjena financiranju ukrepov iz Načrta za okrevanje in odpornost RS. S sredstvi mehanizma bo ZRSZ v letu 2022 pričel izvajati ukrep iz Načrta za okrevanje in odpornost RS,

ki bo nadgradnja subvencioniranja zaposlovanja mladih in bo prispeval k hitrejšemu vstopu mladih na trg dela. Izvajanje tega ukrepa bo zahtevalo prilagoditev našega dela, vključujoč prilagoditev aplikativne podpore. Sredstva mehanizma za izvajanje omenjenega ukrepa niso vključena v finančni načrt ZRSZ za leto 2022, saj je priprava ukrepa v začetni fazi. Konec leta 2022 pričakujemo pričetek izvajanja *Programa za izvajanje evropske kohezijske politike za obdobje 2021-2027*, tako da bomo pripravili vso potrebno dokumentacijo in prilagodili procese dela.

Pri obravnavi oseb bo posebna pozornost namenjena ugotavljanju (naj)bolj smiselnega programa(ov) APZ, upoštevaje objektivne potrebe osebe, kot tudi realne možnosti za uspešen zaključek programa ter zaposlitev in po potrebi smiselno kombinirati različne programe APZ, ki so na voljo, da se učinkoviteje doseže trajnejša zaposljivost oseb. Z namenom dviga kvalitete izvajanja in povečanja uspešnosti vseh programov bomo v skladu z zdravstvenimi razmerami opravljali spremljanja na kraju samem tako pri izvajalcih programov kot tudi pri delodajalcih. Spremljali in promovirali bomo dobre prakse ter jih upoštevali pri oblikovanju novih programov. Z namenom administrativne razbremenitve tako zunanjih kot tudi notranjih uporabnikov bomo nadaljevali z aktivnostmi izboljševanja tehnične podpore izvajanju programov. Tehnična podpora mora slediti spremembam vsebin programov in organizacije dela, omogočati pa tudi ustrezno preglednost in informiranje uporabnikov. Nadaljnja krepitev elektronskega kanala poslovanja bo po pričakovanjih vplivala na dvig hitrosti in kakovosti poslovanja, kar bodo najbolj občutili zunanji uporabniki. V letu 2022 bomo posebno pozornost namenili prilagoditvi izvajanja ukrepa iz Načrta za okrepanje in odpornost ter pričetku izvajanja Programa za izvajanje evropske kohezijske politike za obdobje 2021-2027.

Zavod je v letošnjem letu izvajal tri ukrepe APZ: *Ukrep 1: Usposabljanje in izobraževanje*, *Ukrep 3: Spodbude za zaposlovanje* in *Ukrep 4: Kreiranje delovnih mest*; pri izvedbi programov APZ pa se je povezoval tudi z drugimi izvajalci.

Slika: Vključitve v programe APZ

V Poslovnem načrtu ZRSZ za leto 2022 je bil na področju APZ določen cilj, da se v programe APZ letos vključi skupno 13.421 oseb.

V ukrepe APZ je bilo v letu 2022 (januar – september) vključenih 13.365 brezposelnih oseb. Podpore pri (re)integraciji na trg dela so bile deležne posebej ogrožene skupine brezposelnih, med njimi v največjem deležu dolgotrajno brezposelne osebe (41,9 % vključitev), nižje izobraženi (33,2 %), prejemniki denarne socialne pomoči (32,7 %), poleg njih pa tudi starejši (28,8 %), mladi (24,6 %) in prejemniki denarnega nadomestila (14,0 %).

Glede na strukturo razpoložljivih programov je bilo največ vključitev v programe ukrepov usposabljanje in izobraževanje (70,1 %), petino oz. 20,2 % v programe ukrepa kreiranje novih delovnih mest in 9,7 % v spodbude za zaposlitev.

Glavni cilji pri izvajanju APZ v obdobju 2021–2025 ostajajo:

1. zmanjševanje števila dolgotrajno brezposelnih oseb,
2. hitrejša aktivacija brezposelnih, predvsem starejših od 50 let, nižje izobraženih (pod ISCED 3) in prejemnikov denarne socialne pomoči,
3. hitrejši prehod brezposelnih mladih do 29 let na trg dela – Jamstvo za mlade,
4. odprava strukturnih neskladij na trgu dela z namenom zagotoviti znanja in veščine za potrebe trga dela.

Programi APZ morajo biti v obdobju 2021-2025 hitro odzivni glede na potrebe na trgu dela.

Zaključek

Napovedi gospodarskih gibanj prihajajočega obdobja so zelo negotove, predvsem zaradi gibanj na energetskih trgih, vojne v Ukrajini, rasti inflacije in znižane kupne moči. Napovedi različnih slovenskih in mednarodnih institucij glede gospodarske rasti v Sloveniji (in tudi drugod po EU) so sicer še vedno pozitivne, a rast bo v naslednjih letih znatno počasnejša zaradi neugodnih politično-gospodarskih razmer. Za letos se napovedi spremembe slovenskega realnega BDP gibljejo od 4,6 % do 5,8 %, v letu 2023 pa se napoveduje znatno nižja rast, in sicer v višini od 1,0 % do največ 2,5 %.

UMAR v jesenski napovedi za letos napoveduje 921,5 tisoč formalno delovno aktivnih, za leto 2023 pa napoveduje 0,7 % rast delovne aktivnosti. Razmere na trgu dela bodo krojila tudi strukturna neskladja in težave z razpoložljivostjo delovne sile.

Število formalno delovno aktivnih se je v času pandemije zmanjševalo, a se je zaradi interventnih ukrepov in okrevanja gospodarstva v zadnjih dveh letih znatno dvignilo. V letu 2022 beležimo rekordno zaposlenost in najnižjo brezposelnost v času po osamosvojitvi. Po podatkih SURS-a je bilo v lanskem letu delovno aktivnih 900.262 oseb, kar je 1,3 % več kot v letu 2020. V letošnjih prvih osmih mesecih je bilo v povprečju delovno aktivnih 917.751 oseb, kar presega povprečje predhodnega leta.

Razmere na trgu dela so se letos znatno izboljšale; npr. **registrirana brezposelnost** se je v letošnjih prvih devetih mesecih zmanjšala za skoraj četrtino; nadaljnji upad brezposelnosti pa bo zaradi politično-gospodarskih razmer pomembno upočasnen. V letošnjih devetih mesecih je bilo v povprečju registriranih 57.918 brezposelnih, UMAR za letos napoveduje povprečno brezposelnost v višini 57,1 tisoč, v letu 2023 naj bi se zmanjšala na 54,4 tisoč, v 2024 pa naj bi bilo v povprečju brezposelnih 52,8 tisoč oseb. Stopnja registrirane brezposelnosti naj bi bila letos 5,8 %, v letu 2023 naj bi se zmanjšala na 5,5 %, v letu 2024 pa na 5,3 %.

Registrirana brezposelnost, 52.043 (sep. 2022)

Nižje izobraženi	Starejši	Dolgotrajno brezposelni	Mladi
16.492 / 31,7 %	20.763 / 39,9 %	27.128 / 52,1 %	9.249 / 17,8 %

Največji izziv tudi v prihajajočem obdobju ostaja **povečanje delovne aktivnosti najbolj ranljivih skupin** brezposelnih oseb (starejši, dolgotrajno brezposelni, nižje izobraženi, mladi), kar se še posebej odraža v negotovih časih. Pogosto imajo te osebe še kombinacijo različnih omejitev oz. lastnosti, ki vplivajo na manjše možnosti vrnitve med delovno aktivne oz. zmanjšujejo njihovo konkurenčnost na trgu dela. Hkrati ostajajo v prihodnjih letih velik izziv demografske razmere, predvsem staranje prebivalstva in s tem pomanjkanje ustrezne delovne sile. Ustrezna izobraževanja in usposabljanja, znanja in prilagoditve za zeleni prehod, vseživljenjsko učenje ter vlaganje v razvoj (digitalnih) veščin in spretnosti za prožnejše prilagajanje hitrim spremembam na trgu dela ter prilagoditve delovnih mest, so ključ do premostitve omenjenih izzivov, s katerimi se bomo v prihodnje soočali.

Viri

- Banka Slovenije (2022): *Napoved makroekonomskih gibanj v Sloveniji – junij 2022*. URL: <https://bankaslovenije.blob.core.windows.net/publication-files/napovedi-makroekonomskih-gibanj-junij-2022.pdf> (26. oktober 2022).
- European Commission (2022): *European Economic Forecast - Summer 2022*. URL: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-economies/slovenia/economic-forecast-slovenia_en (26. oktober 2022).
- International Monetary Fund (2022): *World Economic Outlook: Countering the cost-of-living crisis*. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/REO/EU/Issues/2022/10/12/regional-economic-outlook-for-europe-october-2022> (26. oktober 2022).
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2020): *Smernice za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2021 - 2025*. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2021): *Analiza razmer na trgu dela in projekcija potreb gospodarstva in javnega sektorja do leta 2035*. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti; Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (2021): *Strokovna podlaga za določitev ciljev Slovenije za leto 2030*. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti; Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (2022): *Slovenia Economic Snapshot*. URL: <https://www.oecd.org/economy/slovenia-economic-snapshot/> (28. oktober 2022).
- Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji, uradna verzija (28. 10. 2022) URL: https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/kljucni-dokumenti/program-ekp-2021-21_-sfc-razlicica.pdf (28. oktober 2022).
- Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (2017). *Strategija razvoja Slovenije 2030*. Ljubljana: Služba vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.
- Statistični urad Republike Slovenije (2022): Podatkovna baza SiStat. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl> (26. oktober 2022).
- Urad za makroekonomske analize in razvoj (2022): *Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2022*. URL: https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/napovedi/jesen/2022/JNGG_2022_splet.pdf (22. oktober 2022).
- Urad za makroekonomske analize in razvoj (2022a): *Poročilo o razvoju 2021*. URL: https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/razvoj_slovenije/2022/slovenski/POR2022_splet2.pdf (21. oktober 2022).
- Zavod RS za zaposlovanje (2016): *Strategija dela z DBO*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.
- Zavod RS za zaposlovanje (2022): *Poslovni načrt ZRSZ 2022*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.
- Zavod RS za zaposlovanje (2022): *Napovednik zaposlovanja 2021/1*. URL: https://www.ess.gov.si/_files/14181/Porocilo_Napovednik_zaposlovanja_2022_pomlad.pdf (18. oktober 2022).

Priloge

Tabela 1: Brezposelnost po območni službi prijave

Leto/obdobje	SLO	CE	KP	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SE	TR	VE
2017	88.648	9.743	5.876	5.763	25.460	12.041	7.201	3.573	4.185	3.179	3.446	2.904	5.278
2018	78.474	8.511	5.207	5.024	22.794	10.705	6.266	3.110	3.788	2.781	3.137	2.421	4.731
2019	74.178	8.194	4.949	4.804	21.411	10.228	5.873	2.845	3.469	2.626	2.984	2.269	4.526
2020	85.003	9.197	6.143	6.173	23.893	11.631	6.096	3.330	4.014	3.264	3.420	2.572	5.271
2021	74.316	7.978	5.404	5.049	21.711	10.261	4.818	2.898	3.506	2.995	3.157	2.332	4.209
I-IX 2022	57.918	6.419	3.939	3.550	16.933	8.000	3.681	2.126	3.047	2.233	2.564	1.893	3.536
indeks													
Ø 2020/ Ø 2019	114,6	112,2	124,1	128,5	111,6	113,7	103,8	117,0	115,7	124,3	114,6	113,4	116,5
Ø 2021/ Ø 2020	87,4	86,7	88,0	81,8	90,9	88,2	79,0	87,0	87,3	91,8	92,3	90,7	79,9
Ø I-IX 22/Ø I-IX 21	75,1	77,7	69,5	66,8	75,3	75,3	72,8	69,9	84,6	72,2	79,1	79,2	82,1
stopnja registrirane brezposelnosti (vir: SURS, od 1.1.2017 ZRSZ)													
2017	9,5	10,7	8,7	6,4	8,9	11,8	15,2	7,1	8,2	8,9	10,6	10,7	9,2
2018	8,2	9,2	7,6	5,4	7,8	10,4	13,2	6,0	7,2	7,6	9,5	8,8	8,2
2019	7,7	8,6	7,1	5,1	7,1	9,7	12,4	5,4	6,6	6,9	8,8	8,2	7,7
2020	8,7	9,7	8,6	6,4	7,9	10,9	12,8	6,3	7,6	8,5	10,0	9,3	8,9
2021	7,6	8,4	7,5	5,2	7,2	9,6	10,3	5,5	6,7	7,9	9,2	8,4	7,1
I-VIII 2022	6,0	6,8	5,5	3,7	5,7	7,6	8,1	4,1	5,8	6,0	7,5	6,9	6,0

Tabela 2: Priliv v registrirano brezposelnost po območni službi prijave

Leto/obdobje	SLO	CE	KP	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SE	TR	VE
2017	82.379	8.649	6.123	6.962	20.476	11.718	6.284	3.655	3.366	4.257	2.792	2.433	5.664
2018	76.578	8.002	5.855	6.572	19.111	11.184	5.633	3.304	3.168	3.623	2.766	2.306	5.054
2019	74.838	7.797	5.701	6.642	18.692	10.750	5.829	3.088	3.188	3.435	2.491	2.147	5.078
2020	98.244	9.681	8.037	9.217	24.248	14.240	6.718	4.202	4.364	4.892	3.352	2.657	6.636
2021	62.707	6.794	4.821	5.209	14.778	9.159	4.846	2.501	2.687	3.381	2.162	1.827	4.542
I-IX 2022	42.826	4.588	3.299	3.413	10.506	6.248	3.256	1.729	2.198	1.961	1.491	1.248	2.889

indeks													
2020/2019	131,3	124,2	141,0	138,8	129,7	132,5	115,3	136,1	136,9	142,4	134,6	123,8	130,7
2021/2020	63,8	70,2	60,0	56,5	60,9	64,3	72,1	59,5	61,6	69,1	64,5	68,8	68,4
I-IX 22/I-IX 21	95,5	94,4	96,9	94,8	96,2	96,7	97,0	93,5	111,7	78,1	96,6	94,5	94,1

razlog prijave I-IX 2022													
iskalec prve zaposlitve	3.662	329	247	229	993	500	272	161	297	159	171	133	171
iztek zaposlitve za dol. čas	22.309	2.609	1.745	1.605	4.969	3.517	1.652	937	943	1.254	831	678	1.569
stečaj podjetja	448	31	25	35	138	49	25	5	15	15	5	14	91
presežni delavci	6.407	555	450	657	1.823	909	356	253	454	199	196	150	405
drugi razlogi	10.000	1.064	832	887	2.583	1.273	951	373	489	334	288	273	653

struktura priliva I-IX 2022													
iskalec prve zaposlitve	8,6	7,2	7,5	6,7	9,5	8,0	8,4	9,3	13,5	8,1	11,5	10,7	5,9
iztek zaposlitve za dol. čas	52,1	56,9	52,9	47,0	47,3	56,3	50,7	54,2	42,9	63,9	55,7	54,3	54,3
stečaj podjetja	1,0	0,7	0,8	1,0	1,3	0,8	0,8	0,3	0,7	0,8	0,3	1,1	3,1
presežni delavci	15,0	12,1	13,6	19,2	17,4	14,5	10,9	14,6	20,7	10,1	13,1	12,0	14,0
drugi razlogi	23,4	23,2	25,2	26,0	24,6	20,4	29,2	21,6	22,2	17,0	19,3	21,9	22,6

indeks I-IX 22/ I-IX 21													
iskalec prve zaposlitve	104,7	95,1	103,3	80,4	104,0	100,8	117,7	140,0	118,3	124,2	103,0	110,8	103,6
iztek zaposlitve za dol. čas	91,3	93,2	92,4	89,1	90,3	89,5	90,5	95,2	93,8	87,3	95,7	87,6	97,1
stečaj podjetja	40,7	66,0	96,2	205,9	156,8	86,0	16,1	22,7	75,0	3,7	7,1	127,3	51,1
presežni delavci	85,4	80,1	75,3	91,6	81,1	84,9	86,6	67,3	156,6	75,4	105,9	74,3	90,0
drugi razlogi	120,0	109,1	127,6	113,7	121,4	140,4	129,7	106,0	121,9	121,9	112,9	128,2	98,6

Tabela 3: Odliv iz registrirane brezposelnosti po območni službi prijave

Leto/obdobje	SLO	CE	KP	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SE	TR	VE
2017	96.934	10.326	7.202	7.964	24.158	13.961	7.356	4.125	4.229	4.595	3.417	3.124	6.477
2018	83.104	8.727	6.072	6.961	21.079	11.697	6.432	3.677	3.533	3.945	2.893	2.606	5.482
2019	78.080	7.850	6.043	6.716	20.171	11.243	6.000	3.350	3.269	3.498	2.639	2.226	5.075
2020	86.253	8.907	6.605	7.913	20.485	12.472	6.897	3.533	3.937	4.122	2.908	2.271	6.203
2021	84.021	8.909	6.696	7.284	20.466	12.011	6.639	3.534	3.520	4.204	2.854	2.385	5.519
I-IX 2022	56.752	5.808	4.370	4.550	14.456	8.450	4.296	2.284	2.435	2.695	2.039	1.679	3.690

indeks													
2020/2019	110,5	113,5	109,3	117,8	101,6	110,9	115,0	105,5	120,4	117,8	110,2	102,0	122,2
2021/2020	97,4	100,0	101,4	92,1	99,9	96,3	96,3	100,0	89,4	102,0	98,1	105,0	89,0
I-IX 22/I-IX 21	86,0	83,2	82,0	79,3	90,7	88,5	80,7	81,3	90,7	82,3	90,9	93,1	84,8

razlog odjave I-IX 2022													
Zaposlitev oz. samozaposlitev	36.698	3.809	2.800	2.937	9.203	5.696	2.732	1.408	1.474	1.869	1.259	1.005	2.506
Prehod v neaktivnost*	6.032	607	386	461	1.522	722	401	286	385	264	246	224	528
Kršitev obveznosti	2.835	260	162	229	781	529	182	97	152	153	78	74	138
Prehod v druge evidence	4.179	459	377	288	971	539	581	168	184	114	157	182	159
Drugi razlogi	7.008	673	645	635	1.979	964	400	325	240	295	299	194	359

struktura odliva I-IX 2022													
Zaposlitev oz. samozaposlitev	64,7	65,6	64,1	64,5	63,7	67,4	63,6	61,6	60,5	69,4	61,7	59,9	67,9
Prehod v neaktivnost*	10,6	10,5	8,8	10,1	10,5	8,5	9,3	12,5	15,8	9,8	12,1	13,3	14,3
Kršitev obveznosti	5,0	4,5	3,7	5,0	5,4	6,3	4,2	4,2	6,2	5,7	3,8	4,4	3,7
Prehod v druge evidence	7,4	7,9	8,6	6,3	6,7	6,4	13,5	7,4	7,6	4,2	7,7	10,8	4,3
Drugi razlogi	12,3	11,6	14,8	14,0	13,7	11,4	9,3	14,2	9,9	10,9	14,7	11,6	9,7

indeks I-IX 22/ I-IX 21													
Zaposlitev oz. samozaposlitev	74,1	74,7	70,2	69,6	76,4	76,7	72,4	67,2	77,2	70,5	71,3	73,6	79,1
Prehod v neaktivnost*	92,6	86,8	89,4	77,3	91,9	85,4	89,3	98,6	106,1	100,8	100,8	113,1	110,2
Kršitev obveznosti	271,6	371,4	311,5	572,5	361,6	274,1	133,8	190,2	161,7	437,1	216,7	411,1	134,0
Prehod v druge evidence	127,3	82,9	117,4	101,1	151,5	171,1	111,5	157,0	173,6	167,6	603,8	197,8	64,6
Drugi razlogi	123,5	120,0	120,6	106,7	143,5	125,5	90,3	122,6	112,7	114,3	175,9	148,1	100,8

* Sprememba ZUTD je spremenila evidence, ki jih vodi Zavod, ter pogoje, po katerih se osebe prenašajo v te evidence.

Tabela 4: Dolgotrajna brezposelnost po območni službi prijave

Obdobje	SLO	CE	KP	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SE	TR	VE
dec. 2017	43.329	4.884	2.592	2.256	13.317	5.553	3.942	1.574	2.296	1.204	1.957	1.403	2.351
dec. 2018	38.991	4.299	2.387	1.862	12.055	5.105	3.490	1.419	2.043	1.174	1.781	1.164	2.212
dec. 2019	36.815	4.227	2.269	1.644	11.223	4.936	3.166	1.295	1.873	1.151	1.762	1.140	2.129
dec. 2020	39.404	4.380	2.497	2.012	12.202	5.429	2.895	1.396	2.022	1.279	1.889	1.300	2.103
dec. 2021	37.179	4.026	2.412	1.925	12.014	5.133	2.188	1.339	1.906	1.281	1.865	1.252	1.838
sep. 2022	27.128	3.161	1.653	1.119	8.561	3.703	1.600	931	1.602	918	1.423	937	1.520

delež DBO v skupni brezposelnosti, v %

dec. 2017	50,9	52,9	46,5	40,3	54,3	49,3	55,2	45,7	56,8	38,6	57,4	52,8	46,6
dec. 2018	49,6	50,6	44,6	36,0	53,4	47,4	54,9	46,1	55,5	41,7	54,1	49,5	48,0
dec. 2019	48,9	50,0	45,1	32,2	53,3	47,9	51,1	46,2	52,1	41,8	56,0	50,5	46,3
dec. 2020	45,1	47,4	38,6	31,5	49,2	45,0	48,2	40,2	50,4	36,4	52,6	49,0	41,9
dec. 2021	56,4	56,6	52,6	44,9	62,7	55,6	51,8	54,8	60,0	47,6	64,4	59,6	45,5
sep. 2022	52,1	53,6	47,0	35,4	56,4	52,7	50,0	49,4	54,4	46,7	60,7	56,0	46,9

DBO po starosti, sep. 2022

15-29 let	3.194	280	173	141	1.027	438	189	74	308	117	208	97	142
30-39 let	5.105	503	312	220	1.864	716	254	136	342	121	213	199	225
40-49 let	6.173	689	405	240	2.090	848	327	202	356	189	276	237	314
50-54 let	3.147	409	191	107	925	443	200	110	155	132	189	109	177
55 let ali več	9.509	1.280	572	411	2.655	1.258	630	409	441	359	537	295	662

DBO po izobrazbi, sep. 2022

osnovna šola ali manj	9.237	952	540	305	2.717	1.069	704	319	945	249	632	350	455
nižje, srednje poklicno izobraževanje	7.222	997	441	275	1.971	1.030	433	241	308	313	447	281	485
srednje tehniško, strokovno, splošno izobr.	6.713	777	434	331	2.346	975	287	216	242	259	252	217	377
visokošolsko izobraževanje 1.-3. stopnje	3.956	435	238	208	1.527	629	176	155	107	97	92	89	203

DBO po spolu, sep. 2022

Moški	14.106	1.587	845	614	4.669	1.838	792	504	838	410	803	512	694
Ženske	13.022	1.574	808	505	3.892	1.865	808	427	764	508	620	425	826

Tabela 5: Brezposelni, stari 50 let ali več, po območni službi prijave

Obdobje	SLO	CE	KP	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SE	TR	VE
dec. 2017	33.229	3.657	2.363	2.524	9.058	4.045	3.130	1.436	1.598	1.132	1.419	1.009	1.858
dec. 2018	30.502	3.480	2.241	2.180	8.217	3.814	2.853	1.271	1.436	1.009	1.352	897	1.752
dec. 2019	29.345	3.406	2.092	1.972	7.890	3.716	2.732	1.229	1.334	1.020	1.334	839	1.781
dec. 2020	30.889	3.450	2.358	2.143	8.323	4.080	2.273	1.313	1.418	1.233	1.425	919	1.954
dec. 2021	25.371	2.931	1.775	1.568	6.935	3.354	1.734	1.059	1.207	1.081	1.256	761	1.710
sep. 2022	20.763	2.558	1.357	1.275	5.633	2.768	1.348	841	1.086	856	977	604	1.460

delež starejših v skupni brezposelnosti, v %

dec. 2017	39,1	39,6	42,4	45,1	36,9	35,9	43,8	41,7	39,6	36,2	41,6	38,0	36,9
dec. 2018	38,8	41,0	41,8	42,2	36,4	35,4	44,9	41,3	39,0	35,9	41,0	38,2	38,0
dec. 2019	39,0	40,3	41,6	38,7	37,5	36,1	44,1	43,8	37,1	37,1	42,4	37,2	38,7
dec. 2020	35,4	37,3	36,4	33,5	33,5	33,8	37,8	37,8	35,3	35,1	39,7	34,6	38,9
dec. 2021	38,5	41,2	38,7	36,5	36,2	36,3	41,0	43,3	38,0	40,2	43,4	36,2	42,3
sep. 2022	39,9	43,3	38,6	40,3	37,1	39,4	42,1	44,6	36,9	43,6	41,6	36,1	45,1

starejši po starosti, sep. 2022

50-54 let	5.139	643	368	267	1.433	716	346	188	252	230	247	152	297
55-59 let	8.691	1.099	520	571	2.176	1.128	523	350	562	389	412	263	698
60 let ali več	6.933	816	469	437	2.024	924	479	303	272	237	318	189	465

starejši po trajanju brezposelnosti, sep. 2022

0-5 mesecev	4.655	518	373	450	1.201	609	300	183	250	220	142	109	300
6-11 mesecev	3.452	351	221	307	852	458	218	139	240	145	109	91	321
12 mesecev ali več	12.656	1.689	763	518	3.580	1.701	830	519	596	491	726	404	839

starejši po izobrazbi, sep. 2022

osnovna šola ali manj	6.114	789	402	314	1.427	736	524	293	367	245	333	230	454
nižje, srednje poklicno izobraževanje	6.289	870	378	333	1.505	865	425	224	356	322	363	188	460
srednje tehniško, strokovno, splošno izobr.	5.203	579	370	370	1.588	708	264	177	244	208	203	132	360
visokošolsko izobraževanje 1.-3. stopnje	3.157	320	207	258	1.113	459	135	147	119	81	78	54	186

starejši po spolu, sep. 2022

moški	10.841	1.311	704	647	3.121	1.427	679	447	621	408	500	326	650
ženske	9.922	1.247	653	628	2.512	1.341	669	394	465	448	477	278	810

Tabela 6: Brezposelni, stari 15–29 let, po območni službi prijave

Obdobje	SLO	CE	KP	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SE	TR	VE
dec. 2017	16.968	1.771	859	1.027	4.647	2.506	1.408	637	919	807	699	550	1.138
dec. 2018	15.924	1.637	893	982	4.373	2.458	1.301	560	799	728	709	488	996
dec. 2019	15.169	1.636	853	1.083	3.920	2.267	1.256	495	811	712	632	469	1.035
dec. 2020	18.336	1.920	1.117	1.427	4.874	2.754	1.417	669	880	902	780	540	1.056
dec. 2021	12.749	1.298	771	887	3.428	1.962	912	418	694	600	563	407	809
sep. 2022	9.249	947	540	579	2.534	1.294	652	278	674	405	464	303	579

delež mladih v skupni brezposelnosti, v %

dec. 2017	19,9	19,2	15,4	18,4	18,9	22,2	19,7	18,5	22,8	25,8	20,5	20,7	22,6
dec. 2018	20,3	19,3	16,7	19,0	19,4	22,8	20,5	18,2	21,7	25,9	21,5	20,8	21,6
dec. 2019	20,1	19,4	16,9	21,2	18,6	22,0	20,3	17,6	22,6	25,9	20,1	20,8	22,5
dec. 2020	21,0	20,8	17,3	22,3	19,6	22,8	23,6	19,3	21,9	25,7	21,7	20,3	21,0
dec. 2021	19,3	18,2	16,8	20,7	17,9	21,2	21,6	17,1	21,9	22,3	19,4	19,4	20,0
sep. 2022	17,8	16,0	15,3	18,3	16,7	18,4	20,4	14,7	22,9	20,6	19,8	18,1	17,9

mladi po starosti, sep. 2022

15-19 let	936	82	40	44	203	113	88	23	137	44	101	24	37
20-24 let	3.393	381	185	219	813	478	277	106	240	153	172	118	251
25-29 let	4.920	484	315	316	1.518	703	287	149	297	208	191	161	291

mladi po trajanju brezposelnosti, sep. 2022

0-5 mesecev	4.134	443	262	316	1.003	579	304	150	258	201	172	144	302
6-11 mesecev	1.921	224	105	122	504	277	159	54	108	87	84	62	135
12 mesecev ali več	3.194	280	173	141	1.027	438	189	74	308	117	208	97	142

mladi po izobrazbi, sep. 2022

osnovna šola ali manj	3.686	265	218	210	1.067	472	280	100	444	91	246	114	179
nižje, srednje poklicno izobraževanje	1.763	226	113	114	394	262	136	50	61	89	91	72	155
srednje tehniško, strokovno, splošno izobr.	2.560	314	146	181	694	364	164	72	109	169	88	90	169
visokošolsko izobraževanje 1.-3. stopnje	1.240	142	63	74	379	196	72	56	60	56	39	27	76

mladi po spolu, sep. 2022

moški	4.512	442	246	320	1.289	616	307	136	326	180	247	153	250
ženske	4.737	505	294	259	1.245	678	345	142	348	225	217	150	329

Tabela 7: Brezposelni, nižje izobraženi (1+2 raven), po območni službi prijave

Obdobje	SLO	CE	KP	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SE	TR	VE
dec. 2017	26.399	2.752	1.781	1.814	6.918	3.047	2.782	1.131	1.865	778	1.265	886	1.380
dec. 2018	25.104	2.623	1.768	1.697	6.556	3.078	2.554	1.008	1.759	705	1.269	801	1.286
dec. 2019	24.248	2.665	1.677	1.647	6.244	2.973	2.384	948	1.722	702	1.201	810	1.275
dec. 2020	27.253	2.668	2.087	1.978	7.291	3.519	2.237	1.126	1.803	873	1.304	970	1.397
dec. 2021	21.471	2.099	1.498	1.367	6.006	2.812	1.648	779	1.534	669	1.124	756	1.179
sep. 2022	16.492	1.682	1.122	883	4.567	2.034	1.195	613	1.452	489	900	598	957

delež BO brez izobrazbe v skupni brezposelnosti, v %

dec. 2017	31,0	29,8	31,9	32,4	28,2	27,0	38,9	32,8	46,2	24,9	37,1	33,3	27,4
dec. 2018	32,0	30,9	33,0	32,8	29,1	28,6	40,2	32,7	47,7	25,1	38,5	34,1	27,9
dec. 2019	32,2	31,5	33,3	32,3	29,7	28,9	38,5	33,8	47,9	25,5	38,1	35,9	27,7
dec. 2020	31,2	28,9	32,2	30,9	29,4	29,1	37,2	32,5	44,9	24,9	36,3	36,5	27,8
dec. 2021	32,5	29,5	32,7	31,8	31,3	30,4	39,0	31,9	48,3	24,9	38,8	36,0	29,2
sep. 2022	31,7	28,5	31,9	27,9	30,1	28,9	37,3	32,5	49,3	24,9	38,4	35,7	29,6

BO brez izobrazbe po starosti, sep. 2022

15-29 let	3.686	265	218	210	1.067	472	280	100	444	91	246	114	179
30-39 let	3.402	287	249	194	1.083	412	184	106	354	74	174	127	158
40-49 let	3.290	341	253	165	990	414	207	114	287	79	147	127	166
50-54 let	1.707	206	127	87	402	218	159	63	102	69	101	69	104
55 let ali več	4.407	583	275	227	1.025	518	365	230	265	176	232	161	350

BO brez izobrazbe po trajanju brezposelnosti, sep. 2022

0-5 mesecev	4.909	499	423	412	1.243	676	317	202	314	172	162	164	325
6-11 mesecev	2.346	231	159	166	607	289	174	92	193	68	106	84	177
12 mesecev ali več	9.237	952	540	305	2.717	1.069	704	319	945	249	632	350	455

BO brez izobrazbe po spolu, sep. 2022

moški	8.915	888	560	516	2.655	1.079	616	344	746	233	503	328	447
ženske	7.577	794	562	367	1.912	955	579	269	706	256	397	270	510

Tabela 8: Prejemniki denarnega nadomestila po območni službi prijave

Obdobje	SLO	CE	KP	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SE	TR	VE
dec.17	22.207	2.355	1.674	2.150	5.731	2.844	1.639	1.007	872	985	752	566	1.632
dec.18	20.457	2.204	1.646	2.042	5.152	2.689	1.441	946	887	788	782	524	1.356
dec.19	18.464	2.048	1.434	1.929	4.726	2.342	1.260	793	873	612	611	482	1.354
dec.20	25.236	2.548	2.035	2.662	6.402	3.236	1.616	1.186	1.091	1.150	873	658	1.779
dec.21	17.214	1.812	1.171	1.692	4.234	2.201	1.064	699	864	833	636	419	1.589
avg.22	14.758	1.660	943	1.438	3.829	1.855	773	641	920	593	519	382	1.205

**delež prejemnikov DN v
skupni brezposelnosti, v %**

dec.17	26,1	25,5	30,0	38,4	23,4	25,2	22,9	29,2	21,6	31,5	22,0	21,3	32,4
dec.18	26,0	26,0	30,7	39,5	22,8	25,0	22,7	30,7	24,1	28,0	23,7	22,3	29,4
dec.19	24,5	24,2	28,5	37,8	22,4	22,7	20,3	28,3	24,3	22,2	19,4	21,3	29,4
dec.20	28,9	27,6	31,4	41,6	25,8	26,8	26,9	34,2	27,2	32,7	24,3	24,8	35,4
dec.21	26,1	25,5	25,6	39,4	22,1	23,8	25,2	28,6	27,2	30,9	22,0	19,9	39,3
avg.22	27,4	27,1	26,5	44,1	24,3	25,1	23,4	32,2	30,7	28,9	21,7	21,5	36,0

**prejemniki DN po
starosti, avg. 2022**

15-29 let	1.630	187	99	146	423	219	84	70	86	57	67	47	145
30-39 let	2.350	251	178	226	637	327	100	104	133	88	80	64	162
40-49 let	2.166	273	160	180	621	274	100	97	115	75	81	55	135
50-54 let	1.071	124	85	101	278	125	61	35	67	53	39	23	80
55 let ali več	7.541	825	421	785	1.870	910	428	335	519	320	252	193	683

**prejemniki DN po
izobrazbi, avg. 2022**

osnovna šola ali manj	2.894	308	182	244	642	368	147	157	243	102	83	101	317
nižje, srednje poklicno izobraževanje	3.642	439	231	346	789	469	240	138	259	198	154	90	289
srednje tehniško, strokovno, splošno izobr.	4.286	484	277	467	1.132	521	215	135	235	189	161	120	350
visokošolsko izobraževanje 1.-3. stopnje	3.936	429	253	381	1.266	497	171	211	183	104	121	71	249

**prejemniki DN po
spolu, avg. 2022**

moški	6.539	708	397	626	1.794	860	313	265	475	237	226	176	462
ženske	8.218	952	546	812	2.035	995	460	376	445	355	293	206	743

Tabela 9: Upravičenci do denarne socialne pomoči po območni službi prijave

Obdobje	SLO	CE	KP	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SE	TR	VE
dec.17	33.507	3.789	2.044	1.619	9.138	5.447	3.120	930	1.684	1.263	1.329	1.309	1.835
dec.18	33.438	3.710	2.110	1.628	9.208	5.466	2.890	927	1.630	1.270	1.420	1.249	1.930
dec.19	28.675	3.216	1.829	1.300	7.966	4.416	2.564	770	1.396	1.179	1.253	1.108	1.678
dec.20	37.617	4.157	2.554	2.029	10.567	6.068	2.864	1.048	1.821	1.546	1.563	1.390	2.010
dec.21	29.077	3.167	1.983	1.396	8.528	4.661	1.995	808	1.494	1.137	1.339	1.145	1.424
sep.22	22.465	2.545	1.401	901	6.537	3.568	1.602	579	1.319	798	1.168	890	1.157

delež upravičencev DSP v skupni brezposelnosti, v %

dec.17	39,4	41,1	36,6	28,9	37,2	48,3	43,7	27,0	41,7	40,4	39,0	49,2	36,4
dec.18	42,6	43,7	39,4	31,5	40,8	50,7	45,5	30,1	44,2	45,1	43,1	53,1	41,9
dec.19	38,1	38,1	36,3	25,5	37,8	42,9	41,4	27,4	38,8	42,8	39,8	49,1	36,5
dec.20	43,1	45,0	39,4	31,7	42,6	50,2	47,6	30,2	45,4	44,0	43,6	52,4	40,0
dec.21	44,1	44,5	43,3	32,5	44,5	50,5	47,2	33,1	47,0	42,2	46,2	54,5	35,2
sep.22	43,2	43,1	39,8	28,5	43,1	50,8	50,1	30,7	44,8	40,6	49,8	53,2	35,7

upravičenci DSP po starosti, sep. 2022

15-29 let	4.590	457	230	203	1.207	698	377	81	428	204	294	157	254
30-39 let	5.648	581	327	265	1.832	854	341	140	371	152	267	220	298
40-49 let	5.695	648	396	246	1.720	864	360	173	331	178	256	239	284
50-54 let	2.321	279	149	73	646	394	171	75	95	99	127	91	122
55 let ali več	4.211	580	299	114	1.132	758	353	110	94	165	224	183	199

upravičenci DSP po trajanju brezposelnosti, sep. 2022

0-5 mesecev	2.701	347	200	156	601	435	261	72	127	130	105	97	170
6-11 mesecev	3.314	418	197	188	802	529	306	81	163	139	153	119	219
12 mesecev ali več	16.450	1.780	1.004	557	5.134	2.604	1.035	426	1.029	529	910	674	768

upravičenci DSP po izobrazbi, sep. 2022

osnovna šola ali manj	8.693	820	495	303	2.470	1.154	750	213	936	234	591	362	365
nižje, srednje poklicno izobraževanje	5.729	741	380	234	1.487	987	402	146	162	254	303	257	376
srednje tehniško, strokovno, splošno izobr.	5.375	673	352	245	1.697	907	288	153	155	221	209	190	285
visokošolsko izobraževanje 1.-3. stopnje	2.668	311	174	119	883	520	162	67	66	89	65	81	131

upravičenci DSP po spolu, sep. 2022

moški	11.885	1.308	725	529	3.603	1.759	834	338	675	383	663	489	579
ženske	10.580	1.237	676	372	2.934	1.809	768	241	644	415	505	401	578

Tabela 10: Vključevanje v programe APZ (po ZUTD)

UKREP/AKTIVNOST/PODAKTIVNOST	2017	2018	2019	2020	2021	I-IX 2022
UKREP 1: USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE	13.440	14.189	13.506	9.865	12.607	9.342
1.1.1.1. Programi neformalnega izobraževanja in usposabljanja	1.722	2.002	2.198	1.097	1.932	1.377
1.1.1.2. NPK Potrjevanje	904	881	1.010	721	775	464
1.1.1.3. Programi neformalnega izobraževanja in usposabljanja za mlade	561	1.035	1.249	899	1.206	784
1.1.1.4. Lokalni programi neformalnega izobraževanja in usposabljanja	824	1.091	2.152	2.774	4.076	3.548
1.1.2.2. Vključitev oseb v podporne in razvojne programe	4.852	4.187	1.798	857	587	160
1.1.2.4. PUMo Projektno učenje mlajših odraslih	433	551	410	441	308	579
1.1.2.5. Praktični programi za spodbujanje zaposlovanja (MIC)		88	60	52	2	
1.1.2.6. Inovativni projekti za zaposlovanje mladih			366			
1.1.4.1. Delovni preizkus	2.202	2.086	1.497	111		
1.1.4.3. Usposabljanje na delovnem mestu	720	864	948	457	646	376
1.1.4.4. Usposabljanje na delovnem mestu - mladi	820	982	1.350	790	1.290	538
1.1.4.5. Zmorem, ker znam	24					
1.1.4.6. UDM za osebe na področju mednarodne zaščite in tujce	6	32	31	11	3	11
1.1.4.7. Usposabljam lokalno		92	56	790	792	944
1.1.5.1. Delovni preizkus 30 plus				99	275	115
1.1.5.2. Delovni preizkus za mlade				188	226	74
1.1.5.3. Delovni preizkus				229	133	96
1.2.1.1. Programi formalnega izobraževanja	372	298	381	349	356	276
UKREP 3: SPODBUDE ZA ZAPOSILITEV	5.614	10.816	10.364	7.557	4.860	1.326
3.1.1.1. Prvi izziv 2015	55					
3.1.1.3. Spodbujanje zaposlovanja - Zaposli.me	3.748	3.267	3.304	883		
3.1.1.4. Spodbude za trajno zaposlovanje mladih	1.176	2.385	1.072	225		
3.1.1.5. Aktivni do upokojitve - Spodbude za zaposlovanje starejših	108					
3.1.1.6. Spodbude za zaposlitev mladih - Zaposlimo mlade			148	4		
3.1.1.7. Spodbujanje zaposlovanja starejših - Aktivni do upokojitve		274	399	211		
3.1.1.8. Spodbude za trajno zaposlovanje mladih v vzhodni regiji				224	1	
3.1.1.9. Spodbujanje zaposlovanja - Zaposli.me				2.411	3.778	1.139
3.1.2.1. Spodbude za trajno zaposlovanje mladih				1.054	456	
3.1.2.2. Spodbude za trajno zaposlovanje mladih v vzhodni regiji				315	477	
3.1.2.3. Zelena delovna mesta					67	8
3.1.2.4. Hitrejši vstop mladih na trg dela						147
3.2.1.1. Povračilo prispevkov na podlagi ZRPPR1015	374	160	128	81	55	29
3.2.1.2. Povračilo prispevkov na podlagi ZSRR-2	153	143	73	31	17	3
3.3.1.1. Spodbude za zaposlovanje prejemnikov denarnega nadomestila		4.587	5.240	2.118	9	
UKREP 4: KREIRANJE NOVIH DELOVNIH MEST	5.579	5.448	3.441	3.524	3.929	2.697

4.1.1.1. Javna dela	5.330	5.202	3.099	3.259	3.196	2.044
4.1.1.2. Javna dela "Pomoč pri migracijskih tokovih"	2					
4.1.1.3. Javna dela Pomoč v primeru elementarnih nesreč	63					
4.1.1.4. Javna dela Pomoč osebam na področju mednarodne zaščite	29	15	23	16	10	7
4.1.1.5. Javna dela Pomoč pri omilitvi posledic epidemije COVID 19					453	488
4.1.2.1. Pripravnštvo za mlade iskalce prve zaposlitve	42					
4.1.2.2. Nova možnost	100					
4.1.2.3. Priložnost zame – spodbude za zaposlovanje v nevladnih organizacijah - NVO	13	30				
4.2.1.1. Učne delavnice		178	244	191	189	110
4.2.1.2. Spodbude za zaposlovanje oseb iz programa Učne delavnice		23	75	19		
4.2.1.3. Spodbude za zaposlovanje oseb iz programa Učne delavnice				39	81	48
UKREP 5: SPODBUJANJE SAMOZAPOSOLOVANJA	405	723	313	0	0	0
5.2.1.1. Spodbujanje ženskega podjetništva	405	393	138			
5.2.1.2. Spodbude za zaposlitev mladih - Spodbude za mlade podjetnike		330	175			
SKUPAJ APZ - BO	25.038	31.176	27.624	20.946	21.396	13.365